

SZAKDOLGOZAT

PECHÁR PATRIK
PÉNZÜGY ÉS SZÁMVITEL

2023

MAGYAR AGRÁR-ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM
KAPOSVÁRI CAMPUS
PÉNZÜGY ÉS SZÁMVITEL ALAPKÉPZÉSI SZAK

A HERBAVIT KERESKEDELMI ÉS SZOLGÁLTATÓ KFT.
GAZDASÁGI ELEMZÉSE

Belső konzulens: Dr. Gál Veronika Alexandra
egyetemi docens

Készítette: **Pechár Patrik**
UQXPGD
Levelező tagozat

Intézet: Vidékfejlesztés és Fenntartható
Gazdasági Intézet

Kaposvár

2023

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	5
2. Szakirodalmi áttekintés	7
2.1 A beszámoló, készítésének célja	7
2.1.1 Számviteli politikával szemben támasztott követelmények.....	8
2.1.2 A beszámoló formái, részei és tartalma.....	10
2.1.3 Beszámoló letétbe helyezése és közzététele.....	13
2.2 Az elemzés mutatószámai	14
2.2.1 Vagyoni helyzet elemzés.....	14
2.2.2 Pénzügyi helyzet elemzés.....	17
2.2.3 Jövedelmezőség elemzése	19
2.2.4 Hatékonyság elemzése	20
2.3 Likviditási mérlegek	21
3. Anyag és módszer	27
4. Cég bemutatása	28
5. Mérleg elemzése.....	30
5.1 Eszközök elemzése	30
5.2 Források elemzése	34
6. Eredménykimutatás elemzése	38
6.1 Hatékonysági mutatók elemzése	39
6.2 Jövedelmezőségi mutatók elemzése	41
7. Pénzügyi helyzet elemzése.....	42
7.1 Adósságállományi mutatók elemzése.....	42
7.2 Likviditási mutatók elemzése	44
7.3 Likviditási mérleg elemzése	46
8. Következtetések és javaslatok.....	49
9. Összefoglalás.....	51

Irodalomjegyzék.....	53
Ábrajegyzék	55
Mellékletek.....	56

1. BEVEZETÉS

Bonyhádi lakosként az általam bemutatott cég mellett nap, mint nap elmegeyek munkába menet autóval. Ezáltal gondoltam úgy, hogy a legmegfelelőbb téma az, ha ezt a céget választom. Dolgozatom témájaként A HERBAVIT Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. gazdasági elemzését választottam. Úgy gondolom, hogy az eddigi tanulmányaim során ez a téma áll hozzám a legközelebb. A legfontosabb szempont számomra a tapasztalatszerzés. Jelenleg is aktív munkavállaló vagyok, de munkahelyi pozícióm nem kapcsolódik szorosan ehhez a területhez. Szeretném, ha ez a dolgozat is hozzájárulna a továbbiakban, hogy olyan munkahelyem legyen, ahol ezt nagymértékben hasznosítani tudom majd.

A szakdolgozattal az a célom, hogy magam fejlesztése mellett is átláthatóvá tegyem az elemzés elvégzésével a cég vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi helyzetét. A dolgozatom célja az, hogy megtudjam, hogy az adott vállalkozás milyen gazdasági helyzetben van.

A mai világban ahhoz, hogy a vállalkozások hatékonyan tudjanak működni számos információs igényt kell kielégíteniük, hogy a vezetők optimális döntéseket hozhassanak. És ahhoz is, hogy a potenciális befektetők képesek legyenek átlátni a vállalkozások közötti különbségeket, és a legkedvezőbb lehetőséget választhassák. Ezen az információk forrása az éves beszámoló és az ebből származó mutatószámok.

Az éves beszámoló elkészítéséhez a vállalkozásnak el kell készítenie a mérleget és az eredménykimutatást, amelyek tartalmazzák az adott üzleti év adatait. Emellett szükséges egy kiegészítő melléklet is, amely magyarázatot ad az előző két dokumentumban szereplő szám adatokra.

Az elemzés során különböző mutatószámokat használva szeretném feltárni és magyarázni a vállalkozás gazdasági helyzetét. A vagyoni helyzet mutatószámai segítenek a mérleg időbeli és összetételi változásainak értelmezésében. Az adósságállományi és a likviditási mutatók feltárják a vállalat pénzügyi helyzetét, míg a jövedelmezőségi mutatók és a hatékonysági mutatók pedig segítik az eredménykimutatás adatai alapján a vállalat jövedelmezőségi helyzet értelmezését.

A dolgozatomban szeretnék betekintést mutatni a vállalat gazdasági helyzetébe a 2020-2022. évi egyszerűsített éves beszámolójának elemzésével. A beszámolóban található adatok és a számított mutatószámok segítenek abban, hogy megismerjem a vállalkozás működését. Az

elemzésem során kiemelt fontosságú a vállalkozás tevékenységének és a működési folyamatainak való mélyebb megértése, hogy az elemzés eredményeit helyesen értelmezhessem és egyértelmű következtetéseket feltételezhessek. Mivel az elemzésem során csak külső információk állnak rendelkezésemre, így belső információkkal nem tudom alátámasztani a kapott eredményeim.

A szakdolgozatomban először szakirodalmi áttekintést készítek, amelyben kitérek a beszámoló céljára, fajtáira, részeire és formájára, valamint az ehhez kapcsolódó mutatószámok alkalmazására és értelmezésére. Majd kitérek az anyag és módszerre is.

A dolgozatom következő részében bemutatom a HERBAVIT Kereskedelmi és Szolgáltató Kft-t. Ismertetem az általános tudnivalókat, tevékenységüket, valamint a vállalkozásra jellemző egyedi tulajdonságokat.

A dolgozatom fő része a vállalkozás beszámolója alapján készülő elemzés. Ebben a részben a mérleg és eredménykimutatás adatait felhasználva elemzem a vállalkozás belső szerkezetét, illetve a vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi mutatók által kapott eredmények figyelembevételével összefoglalom a vállalat jelenlegi helyzetét és javaslatokat teszek az esetleges problémák megoldására.

A kiértékelés során amennyiben a vállalkozást úgy ítélem meg, hogy nem megfelelő a gazdasági helyzete úgy a következtetések és javaslatok fejezetben fejtem ki, hogy véleményem szerint hogyan lehetne pozitív irányba terelni a vállalkozást. Amennyiben a vállalkozás pénzügyi helyzete a jelen gazdasági helyzetre nézve is megfelelően dübörög, úgy olyan javaslatokkal állok elő, amellyel ezt még jobbra lehetne tenni.

2. SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS

2.1 A beszámoló, készítésének célja

Egy vállalkozás céljai változatosak lehetnek, és több szempont szerint is csoportosíthatók. Tekintsünk néhány példát: hosszútávú fennmaradás, gazdaságos és magas színvonalú működés biztosítása, profit és annak maximalizálása, vagyonfenntartás és gyarapítás, újítások bevezetése, stb. Ezek a célok nem minden vállalatnál állnak fenn egyidejűleg, de azokat tekinthetjük a legfőbb céloknak. Egyszerűen megfogalmazva, egy vállalkozás elsődleges célja a fogyasztói igények kielégítése, miközben hasznot realizál. Bővebben kifejtve: egy vállalat célja, hogy egy adott helyen és időben a fogyasztói igényeket a versenytársainál hatékonyabban elégítse ki, összhangban saját céljaival. Mindez természetesen értékteremtő folyamatok során történik, melynek végeredménye mindig az érték (Bíró és mtsi, 2016).

A vállalat tulajdonosai természetesen érdeklődnek a cég gazdasági stabilitása iránt, szeretnék látni a vagyon növekedését, és kíváncsiak az esetleges osztalékfizetésre is. A befektetők a kockázatok minimalizálása érdekében tájékoztatást igényelnek a vállalatba való befektetés kifizetődőségéről. A hitelezők számára elsődleges a kihelyezett kölcsönök kamatokkal együtt történő visszafizetése, míg az üzleti partnerek azt mérlegelik, hogy érdemes-e nekünk termékeket szállítani és fizetőképességünk elegendő-e a számlák rendezésére. Végül a vevők is érdeklődnek vállalatunk jövőbeli stabilitása felől, kíváncsiak arra, hogy hosszú távon is képesek leszünk-e termékeket szállítani vagy szolgáltatásokat nyújtani számukra (Blumné és mtsi, 2011).

Az üzleti döntéshozatalban alapvető szerepet játszanak a megbízható információk, amelyeknek egyik elsődleges forrása a számviteli rendszer. Ez a rendszer, amelyet a számviteli törvény szabályoz, magában foglalja az előírásoknak megfelelően készített analitikai és szintetikai adatokat, valamint a pénzügyi beszámolókat. Emellett a vezetői számvitel és a controlling is hozzájárul az információk bővítéséhez. A számviteli törvény olyan szabályokat állapít meg, amelyek összhangban állnak az EU irányelveivel és a nemzetközi számviteli standardokkal, lehetővé téve így, hogy megbízható és valós képet kapjunk a vállalkozások gazdasági helyzetéről, jövedelmezőségéről, vagyoni és pénzügyi állapotáról, valamint jövőbeni terveikről. A számvitel alapvetően a vállalkozásokban bekövetkezett gazdasági változások és események nyomon követésével, mérésével, dokumentálásával, ellenőrzésével és elemzésével foglalkozik. A törvény célja az újrakodifikálás ellenére is változatlan maradt: egy

megbízható, valós kép biztosítása a vállalkozások pénzügyi és gazdasági helyzetéről. Mindez a számviteli alapelvek betartásával, a hozzájuk kapcsolódó szabályok betartásával és a számviteli politika alkalmazásával érhető el. A törvény hatálya minden olyan gazdasági szereplőre kiterjed, akiknek tevékenységéről a nemzetgazdaság más résztvevői információt igényelnek, kivéve az egyéni vállalkozókat, polgári jogi társaságokat, építőközösségeket és a külföldi székhelyű vállalatok magyarországi kereskedelmi képviselőit (Polyák és mtsi, 2006).

A számvitel lényegében egy módszertani keretrendszer jelent, amely részben az elméleti alapokat és kérdéseket öleli fel, részben pedig a mindennapi számviteli gyakorlatban alkalmazott technikákat és eljárásokat foglalja magában. Ez a módszertan az a folyamat, amelynek során a vállalkozások pénzügyi, vagyoni és jövedelmi helyzetének megbízható és pártatlan leképezése valósul meg. Más szóval, a számvitel nem más, mint azoknak a bizonylatoknak, dokumentációknak és adatoknak az összegyűjtése, amelyek a napi működés során keletkeznek, és együttesen egy átfogó információs rendszert alkotnak, amely a gazdálkodó szervezetek tevékenységét szemlélteti (Sztanó, 2013).

A számviteli törvény által előírt alapvető szabályok és értékelési szempontok mentén minden gazdálkodó szervezetnek meg kell határoznia saját számviteli politikáját. Ez a politika magában foglalja azokat az eszközöket és módszereket, amelyek a törvények betartását segítik elő és amelyek jelentős hatással vannak a vállalat pénzügyi állapotára és működésének eredményességére (Borbély és mtsi, 2013).

2.1.1 Számviteli politikával szemben támasztott követelmények

- Legyen specifikusan a vállalathoz igazítva és tükrözze annak működését
- Kielégítse a részvényesek és egyéb érdekelt felek információs szükségletét
- Foglalja magában a vállalat összes tevékenységét
- Legyen egyértelmű, pontos és időszerű, azaz aktuális
- Egyben maradjon következetes és viszonylag stabil, kerülje a gyakori változtatást

Ennek keretében több mindent is rögzíteni kell.

Általános jellegű előírások:

- A beszámoló típusa
- A mérlegkészítés időpontja

- Az üzleti év meghatározása (amennyiben az eltér a naptári évtől)
- A mérleg és eredménykimutatás struktúrája, összevont sorai
- A kiegészítő melléklet, továbbá a számlarend és bizonylati rend szabályainak tartalma
- A könyvvezetésben használt pénznem

Eszközökkel és kötelezettségekkel kapcsolatban:

- Amortizációs politika
- Árfolyamok minősítése
- Készletek nyilvántartása
- Saját termelésű készletek és a piaci értéken történő értékelések
- Időbeli elhatárolások és céltartalékok képzése

Lényegesség és költség/haszon elv alkalmazásával kapcsolatban:

- Jelentős összegű hiba értelmezése
- Egyösszegben leírt értékcsökkenésnek, terven felüli értékcsökkenésnek és a maradványértéknek a meghatározása
- Követelések értékvesztése
- Cégvásárlásnál az eszközök reális értékének meghatározása (Borbély és mtsi, 2013).

Ezenkívül kiemelt jelentőségű, hogy a számviteli politika részeként számos szabályzatot kell megalkotni, amelyek részletezik az eszközök és források értékelési és leltározási módját, az önköltségszámítás és pénzkezelés módszerét. Minden gazdálkodó szervezetnek, melyre a számviteli törvény vonatkozik, üzleti év lezárását követően köteles leltár és könyvvezetés adatok alapján összeállított beszámolót készítenie, amely átfogó képet ad a cég vagyoni, jövedelmi és pénzügyi állapotáról. Ez a beszámoló szolgál alapul a vállalkozás gazdálkodásának komplex, átfogó elemzéséhez (Bélyácz, 2007).

A kész beszámoló számtalan belső és külső szereplő számára nyújthat értékes információkat. Például a tulajdonosok számára feltárhatja, hogy befektetési döntéseik megalapozottak voltak-e, és milyen a cég jövedelemtermelő képessége; a hitelezők megítélhetik, hogy a kölcsönök visszafizetése (törlesztések és kamatok terén) mennyire biztonságos; a jelenlegi és leendő üzleti partnerek (vevők, beszállítók) számára pedig információt nyújthat az üzleti kapcsolatok biztonságosságáról. A dolgozók és a menedzsment szempontjából is fontos a vállalat stabilitásának és növekedési potenciáljának megértése. A beszámoló formája jelentősen

befolyásolja az információ részletességét és mélységét, valamint az elemzési lehetőségeket (Bíró és mtsi, 2016).

2.1.2 A beszámoló formái, részei és tartalma

A vállalkozások beszámoló formája lehet:

- Éves beszámoló
- Egyszerűsített éves beszámoló
- Mikrogazdálkodói egyszerűsített éves beszámoló
- Egyszerűsített beszámoló
- Összevont (konszolidált) beszámoló (Sztanó, 2013).

Alapvető szabály, hogy minden kettős könyvvitelt alkalmazó vállalatnak éves beszámolót kell készítenie, ám adott kritériumok teljesülése esetén lehetőség nyílik egyszerűsített éves beszámoló elkészítésére is. Egy vállalkozás egyszerűsített éves beszámolót készíthet, ha a mérlegkészítés napján a következő három kritérium közül legalább kettő nem éri el a meghatározott határértéket:

- Mérlegfőösszeg az 1 200 millió forintot
 - Éves nettó árbevétel az 2 400 millió forintot
 - Üzleti évben foglalkoztatottak száma az 50 főt
- (2000. évi C. törvény a számvitelről, II. fejezet 9.§)

Amennyiben egy vállalkozás az egyszerűsített éves beszámoló mellett dönt, akkor nem köteles üzleti jelentést készíteni. Ebben az esetben a mérleg az eszközöket és a forrásokat, az eredménykimutatás pedig a bevételeket és kiadásokat kevésbé részletes formában, összevont módon mutatja be. Fontos megjegyezni, hogy bizonyos vállalkozások, mint például a nyilvánosan működő részvénytársaságok, anyavállalatok, közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók (például: tőzsdei vállalatok, biztosítók), valamint azok a vállalkozások, amelyek értékpapírjait tőzsdén forgalmazzák vagy forgalomba hozatalra készülnek, nem készíthetnek egyszerűsített éves beszámolót, függetlenül a határértékektől (Sebes, 2013).

Egy vállalat választhatja a mikrogazdálkodói beszámoló elkészítését is, amennyiben az 398/2012. (XII. 20.) Kormányrendelet által előírtaknak eleget tesz. A mikrogazdálkodói

beszámolóra akkor van lehetőség, ha a vállalkozás a mérleg fordulónapján az alábbi három kritérium közül legalább kettőt nem lép túl:

- Mérlegfösszeg a 100 millió forintot
- Éves nettó árbevétel a 200 millió forintot
- Üzleti évben foglalkoztatottak száma a 10 főt

A kettős könyvvitelt alkalmazó legkisebb vállalatok, így az egyéni vállalkozások és egyéb vállalkozók is választhatják ezt az opciót, amelynek lényege egy egyszerűsített szabályrendszer. Ebben az esetben nincs szükség számviteli politikát és kiegészítő melléklet készíteni. Fontos megjegyezni, hogy függetlenül a határértékektől, befektetési vállalkozások és pénzügyi holdingok számára ez az opció nem elérhető (Sztanó, 2013).

Egy egyszerűsített, egyszeres könyvvitelen alapuló beszámolót azon gazdálkodó szervezetek állíthatnak össze, amelyekre a számviteli törvény ezt lehetővé teszi, mint például társasházak, alapítványok, egyesületek, iskolaszövetkezetek, erdőbirtokossági társulatok. Megjegyzendő, hogy ez nem alkalmazható a vállalkozások esetében. E beszámoló tartalmaz egy egyszerűsített mérleget és eredménylevezetést, melyek mind rövidebbek és kevésbé részletesek, mint a hagyományos beszámoló elemei. (2004. január 1-jétől a vállalkozásoknak át kellett térniük az egyszerűsített éves beszámoló készítésére) (Polyák és mtsi, 2006).

Egy összevont, más néven konszolidált éves beszámoló elkészítése kötelező azoknak a gazdálkodóknak, amelyek egy vagy több más vállalattal kapcsolatban anyavállalatként funkcionálnak. Az anyavállalat két fajta beszámolót állít elő: egy egyedi éves beszámolót és egy összevont beszámolót. Az összevont beszámoló magában foglalja a konszolidált mérleget, a konszolidált eredménykimutatást és a konszolidált kiegészítő mellékletet. Ezzel párhuzamosan, bár nem része, a konszolidált üzleti jelentést is meg kell alkotni. Ennek célja, hogy átfogó és teljes képet adjon az egész vállalatcsoport vagyonáról és tevékenységének eredményességéről (Adorján és mtsi, 2003).

Amennyiben a következő két egymást követő üzleti év mérlegforduló napján bármelyik két mutatóérték nem éri el a meghatározott határértékeket, úgy nem kötelező összevont éves beszámolót készíteni. A határértékek a következők (Sztanó, 2013):

- Mérlegfösszeg a 6 000 millió forintot
- Éves nettó árbevétel a 12 000 millió forintot

- Üzleti évben foglalkoztatottak száma a 250 főt

A beszámolók részei:

A mérleg, ami a cég vagyoni helyzetét mutatja be egy adott időpontban, többnyire az üzleti év végén. A mérlegnek két fő változata van, melyet a vállalkozás maga választ ki, és döntését a számviteli szabályzatában rögzíti. Az "A" változat az eszközöket és a forrásokat két külön oszlopban prezentálja (mérlegszerű elrendezés, a két oldal főösszegének egyeznie kell), az eszközök likviditási sorrendben, míg a források esedékességi sorrendben jelennek meg. Ezzel szemben a "B" változat egy lépcsőzetes szerkezetet alkalmaz, ami erőteljesen hangsúlyozza a finanszírozási szempontokat, úgymint az egy éven belüli kötelezettségeket, a nettó forgótőkét és a működő tőkét. Ez a típusú mérleg nem tartalmaz összesítő sorokat, helyette olyan specifikus összegzéseket, amelyek elemzési számítások során hasznosak (Bíró és mtsi, 2010).

Az eredménykimutatás egy adott időszakra, az üzleti év során keletkezett adózott eredményt szemlélteti a törvény szerinti szerkezetben és összevontan. Az eredménykimutatás az árbevételtől kezdődik, és bemutatja azokat a tényezőket (bevételek, költségek, ráfordítások), amelyek az eredmény alakulását befolyásolták. Az eredmény kimutatása több kategórián (üzemi eredmény, üzleti tevékenység eredménye, pénzügyi műveletek eredménye, adózás előtti eredmény, adózott eredmény) keresztül történik, és a vállalkozás döntése alapján két különböző módszerrel készülhet. Az egyik az összköltség eljárással készített módszer, a másik a forgalmi költség eljárással készített módszer. A két módszer alapvető különbsége abban rejlik, hogy miként mutatják be a saját teljesítmények előállításához szükséges erőforrások felhasználását. A összköltség eljárással készült eredménykimutatásban a költségek pénzben kifejezett értékét (pl. anyagköltség, bérköltség, stb.) mutatják be, míg a forgalmi eljárással készült eredménykimutatás azt tárja fel, hogy a bevételek realizálásához milyen közvetlen és közvetett költségek merültek fel. A két módszer csak az üzemi és üzleti tevékenységből származó eredmény meghatározásában tér el, ezt követően az eredménykimutatás szerkezete megegyezik (Polyák és mtsi, 2006).

A kiegészítő melléklet célja, hogy átfogóbb képet adjon a mérleg és az eredménykimutatás adatairól. Ahogy korábban is említettük, a számvitel egyik legfontosabb feladata, hogy hiteles és valós képet nyújtson a vállalkozás vagyoni, pénzügyi helyzetéről, jövedelmezőségéről, fizetőképességéről és likviditásáról. E célból a kiegészítő melléklet tartalmazza az értékelési módszereket, a mérlegkészítés időpontját, a választott beszámoló típusát. Ezenkívül szerepelnie

kell benne az üzleti év során feltárt jelentős hibáknak és ezeknek az eredményre gyakorolt hatásának is. Fontos megjegyezni, hogy a mérleg és az eredménykimutatás adataihoz kapcsolódó kiegészítő információkat azok megjelenési sorrendjében kell bemutatni a kiegészítő mellékletben (Sztanó, 2013).

2.1.3 Beszámoló letétbe helyezése és közzététele

A számviteli törvény értelmében minden vállalkozó köteles az elfogadott éves beszámolót vagy egyszerűsített éves beszámolót, továbbá az adózott eredmény felhasználásáról szóló határozatot, valamint a könyvvizsgáló által kiállított záradékot az üzleti év utolsó fordulónapját követő ötödik hónap utolsó napjáig a cégbíróságnál letétbe helyezni. Az összevont éves beszámolót az üzleti év utolsó fordulónapját követő hatodik hónap utolsó napjáig kell letétbe helyezni (Paár és mtsi, 2021).

Manapság az éves beszámolókat és kapcsolódó dokumentumokat elektronikusan kell továbbítani az Elektronikus Cégeljárásban Közreműködő Szolgálat felé az erre létrehozott online platformon keresztül. A közzétételhez szükséges egy elektronikus űrlap kitöltése, amely tartalmazza a mérleget, az eredménykimutatást, a kiegészítő mellékletet, a független könyvvizsgálói jelentést (ha az kötelező vagy a vállalkozás azt választja), valamint az adózott eredmény felhasználásáról szóló határozatot, de nem tartalmazza az üzleti jelentést. Az elektronikus úton történő beküldés révén a vállalkozások teljesítik a letétbehelyezési és közzétételi kötelezettségeiket, azaz nincs szükség külön elküldeni a cégbíróság felé, kivéve, ha a cégbíróság egy végzésben ezt kifejezetten előírja.

A cégbíróságnál letétbe helyezett beszámolók nyilvános adatok, melyekről bárki kérhet tájékoztatást, másolatot, sőt, az e-cégbíróság weboldaláról akár le is töltheti őket. A tőzsdén jegyzett vállalatoknak, amelyek konszolidált beszámolót készítenek, a szokásos közzétételi kötelezettségeken túl saját weboldalukon is közzé kell tenniük beszámolóikat és üzleti jelentéseiket, melyek legalább az elmúlt két év adatait kell, hogy tartalmazzák. Azon külföldi székhelyű vállalkozások magyarországi fióktelepei, melyek az Európai Unió tagállamában találhatóak, vagy az EU-n kívül helyezkednek el, de az EU szabályainak megfelelően állítják össze beszámolóikat, mentesülhetnek a közzétételi és könyvvizsgálati kötelezettségek alól, de a beszámolók letétbe helyezési kötelezettségük továbbra is fennáll.

Ha a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) azt állapítja meg, hogy egy vállalkozás nem küldte be időben a beszámolóját, akkor az eredeti határidő után 15 nappal felszólítja az adózót a

hiányzó dokumentum pótlására, azonban egyidejűleg egy 30 napos határidővel és akár 500 ezer forintos mulasztási bírsággal egyaránt. Amennyiben ez nem történik meg, újabb felszólítást küld, ezúttal 60 napos határidővel és akár 1 millió forintig terjedő mulasztási bírság kiszabásával. Ha ez idő alatt sem teljesíti a vállalkozás kötelezettségét, a NAV – amennyiben az adózó nem áll már kényszer törlesztés alatt – hivatalból törli annak adószámát, és kezdeményezi a cég megszüntetését. A cégbíróság a NAV elektronikus értesítésének kézhezvételétől számított 20 munkanapon belül megszüntnek nyilvánítja a céget. Ezen túlmenően felügyeleti illeték fizetését is előírják, melynek mértéke 100 ezer forint (Igazságügyi Minisztérium, 2023).

2.2 Az elemzés mutatószámai

A számviteli beszámoló adatainak felhasználásával meghatározott mutatók a vállalkozás gazdálkodásának számos aspektusát vizsgálják. A mutatószámok felépítését és értelmezését illetően elmondható, hogy mind a külföldi, mind a magyar szakirodalom összhangban van. A kiszámított mutatók lehetővé teszik a vállalkozás számára a gazdasági változások rendszeres nyomon követését. Az elemzés fő célja a belsőfelhasználók azaz a menedzsment és a tulajdonosok információs igényeinek kielégítése. Meg kell azonban jegyezni azt is, hogy a vállalkozásnak a magyar számviteli törvény (2000. évi C. törvény, a továbbiakban: Sztv) előírásai szerint a külső felhasználók számára is információt kell szolgáltatnia: a beszámoló kiegészítő mellékletében elemezni kell az adott vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét, továbbá fel kell tüntetni az alkalmazott mutatószámokat [Sztv. 88.§.(2)]. A mutatók többsége viszonyszám, azaz két számadat hányadosaként meghatározott érték. Annak ellenére, hogy ezek a mutatók általában egy statikus állapotra vonatkoznak, csak akkor lehet értelmes következtetéseket levonni, ha több egymást követő időszakra számítják ki, és a változást számszerűsítik. Az alábbiakban részletezem a leggyakrabban használt mutatókat (Takács és mtsa, 2020).

2.2.1 Vagyoni helyzet elemzés

A vagyoni helyzet elemzésekor a mérleg adatokat vizsgáljuk. A mutatók többnyire megoszlási viszonyszámok, amelyek azt vizsgálják, hogy egy eszköz- vagy forráscsoport hogyan aránylik a mérlegfőösszeghez vagy a felette lévő főcsoporthoz viszonyítva. Vannak azonban koordinációs viszonyszámok is, amelyek a részecsoportok közötti kapcsolatot mérik, valamint keresztmutatók, amelyek az eszközök és források közötti kapcsolatot vizsgálják. A következő táblázat a leggyakrabban használt mutatókat foglalja össze:

1. táblázat: Vagyoni helyzet elemzésére szolgáló mutatók

Mutató megnevezése	Kiszámításának módja
<i>Befektetett eszközök aránya</i>	Befektetett eszközök / Összes eszköz
<i>Befektetett eszközök belső szerkezete</i>	Immateriális javak, tárgyi eszközök, illetve befektetett pénzügyi eszközök aránya a befektetett eszközökön belül
<i>Forgóeszközök aránya</i>	Forgóeszközök / Összes eszköz
<i>Forgóeszközök belső szerkezete</i>	Készletek, követelések, értékpapírok, illetve pénzeszközök aránya a forgóeszközökön belül
<i>Tőkeellátottság</i>	Saját tőke / Összes forrás
<i>Kötelezettségek aránya</i>	Kötelezettségek / Összes forrás
<i>Kötelezettségek belső szerkezete</i>	Hosszú lejáratú kötelezettségek / Kötelezettségek <i>vagy</i> Rövid lejáratú kötelezettségek / Kötelezettségek
<i>Tőkefeszültség</i>	Kötelezettségek / Saját tőke
<i>Saját tőke növekedési mutató</i>	Adózott eredmény / Saját tőke
<i>Befektetett eszközök fedezettsége</i>	Saját tőke / Befektetett eszközök <i>vagy</i> (Saját tőke + Hosszú lej. köt.) / Befektetett eszközök

Forrás: saját szerkesztés, Takács, (2021, 198. o.) alapján

A befektetett eszközök aránya mutató a vállalkozást tartósan (egy évnél tovább) szolgáló eszközök értékének arányát fejezi ki a teljes eszközértékhez viszonyítva. A forgóeszközök aránya, amely ezzel szemben áll, az egy évnél rövidebb ideig tartott eszközök arányát szemlélteti. Ezek a mutatók már jelzik az eszközök élettartam szerinti szerkezetét, de érdemes tovább pontosítani a képet azzal, hogy mindkét főcsoport esetében kiszámítjuk az egyes rész csoportok bontását. Az immateriális javak nagy arányát a befektetett eszközök között jellemzően a nagy értékű szellemi tulajdonjogok, szellemi javak vagy az erőteljes akvizíciók

tevékenységből származó goodwill okozza. Amíg a tárgyi eszközök aránya a termelési folyamatban lekötött eszközök (ingatlanok, gépek, járművek) volumenéről ad információt, addig a befektetett pénzügyi eszközök aránya kifejezi a más vállalkozásokban szerzett részesedések és egyéb tartós pénzügyi befektetések (értékpapírok, bankbetétek, nyújtott hitelek) nagyságát az összes tartós eszköz értékéhez viszonyítva. A forgóeszközök között javarészt a készletek és a követelések képviselik a legnagyobb részarányt, a forgatási célú értékpapírok és a pénzeszközök aránya jellemzően alacsonyabb (Takács, 2021).

A vállalatok tőkeszerkezetének megismeréséhez a mérleg forrás oldalát vizsgáljuk. A tőkeellátottság és a kötelezettségek arányának mozgása általában ellentétes; minél nagyobb mértékben támaszkodik a vállalat idegen tőkére, annál alacsonyabb a tőkeellátottsága, míg a kötelezettségek aránya emelkedik. A saját tőke és a kötelezettségek kapcsolatát a koordinációs viszonyszám segítségével számszerűsíthetjük, mely a kötelezettségeket a saját tőkéhez viszonyítja. Amikor a mutató értéke 1, az a saját és kölcsöntőke egyensúlyát jelzi; 1 feletti érték a kötelezettségek túlsúlyára, 1 alatti pedig a saját tőke túlsúlyára utal. A kötelezettségek lejárat szerinti elemzése szintén kritikus, mert jelentősen befolyásolja a vállalat likviditását. A hatékony tőkegazdálkodás esetén a hosszú és rövid lejáratú kötelezettségek egyensúlya megfelel az eszközök megoszlásának, amit a lejárat-egyezség elve szabályoz. Számos kutatás igazolta, hogy a cégek tudatosan figyelembe veszik a kötelezettségek lejárat szerkezetét. Az eszközök és kötelezettségek lejáratának összehangolása kulcsfontosságú, mert ha a rövid lejáratú kötelezettségek aránya túlzottan megnő, a vállalatnak a termeléshez szükséges eszközeit kell feláldoznia a tartozások kiegyenlítésére. A saját tőke növekedési mutatója a vállalat belső növekedési képességét tükrözi, amely a jegyzett tőkén felüli tartalékok, például tőke- és eredménytartalék felhalmozódásával nő. Végül a befektetett eszközök fedezettségének mutatója azt jelzi, hogy a vállalati működéshez szükséges tartós eszközök mekkora részét képes a saját tőke fedezni. A mutató egy változata amikor a számlalóban a saját tőke mellett a hosszú lejáratú kötelezettségeket is figyelembe veszi; ebben az esetben a befektetett eszközöknek nem csak a saját tőkével, hanem a tartósan rendelkezésre álló forrásokkal való fedezettségét vizsgáljuk (Takács és mtsa, 2020).

2.2.2 Pénzügyi helyzet elemzés

A pénzügyi helyzetnek a vizsgálatát alapvetően két csoportja osztjuk. Egyrészt meg kell vizsgálni a vállalkozás adósságállományát, másrészt a likviditását, vagyis a rövid távú fizetőképességét. A következő felsorolás az adósságállományra vonatkozó legfontosabb mutatókat szemlélteti:

- Adósságállomány
- Adósságállomány aránya
- Saját tőke aránya
- Adósságállomány fedezettsége
- Eladósodottság foka
- Tőkeáttételi mutató

A magyar számviteli gyakorlatban az adósságállomány kifejezés alatt az egy évnél hosszabb lejáratú kötelezettségeket értjük. Ez a fogalom a mérlegben a hátrasorolt és a hosszú lejáratú kötelezettségek összességét jelöli, amely összhangban áll a nemzetközi szabványokban használt idegen tőke (D, azaz Debt) fogalmával, ahol szintén csak az egy évnél hosszabb lejáratú kötelezettségeket veszik figyelembe. Ezzel ellentétben a rövid lejáratú kötelezettségeket általában a forgótőke csökkentő tételeként kezelik. A következő három mutató - az adósságállomány aránya, a saját tőke aránya, és az adósságállomány fedezettsége - a vállalat tőkestruktúráján belül a saját és idegen tőke arányát és viszonyát elemzi. Az adósságszolgálati fedezet megmutatja, hogy a tárgyévben elért, amortizációs költségek nélküli számviteli eredmény hányszorosan fedezi az adósságállomány 1 éven belül esedékessé váló törlesztő részleteit. Minél magasabb a mutató értéke, annál biztosabbnak tekinthető a vállalkozás pénzügyieladósodottsági helyzete. Az eladósodottsági mutató egyrészt megmutatja a forrásokon belül az idegen források arányát, másrészt a vállalkozás eszközeinek fedezetül szolgáló idegen források arányát is jelenti, mivel az eszközök és források végösszege a mérlegben meg kell, hogy egyezzen. Ha értéke 30% körül van, akkor kedvezőnek tekinthető, maximálisan elfogadható mértéke 50%. A tőkeáttételi mutató az idegen tőke és a saját tőke arányát tárja fel, alacsony értéke előnyös. Ha a mutató 1 alatti, a saját tőke részaránya nagyobb az idegen tőkénél. Az általános szabály szerint a saját tőke aránya a teljes finanszírozáson belül nem célszerű, ha $1/3$ alá csökken, akkor ez a mutató addig optimális, míg el nem éri a 2-es értéket, mert ezt követően az eladósodottság foka már igen magas (Takács, 2021).

A pénzügyi helyzet vizsgálatához tartozik a likviditás elemzése. A likviditási mutatók tipikusan intenzitási viszonyszámok, melyek segítségével azt vizsgáljuk, hogy a vállalkozás forgóeszközei, illetve ezek részcsoportjai hány százalékos fedezetet nyújtanak a rövid távú fizetési kötelezettségekre (Birher és mtsi, 2009). Az alábbiakban felsorolom az elemzéshez használt likviditási mutatókat:

- Likviditási mutató
- Likviditási gyorsráta
- Készpénz likviditási ráta (pénzhányad)
- Pénzhányad
- Hitelfedezettségi mutató
- Dinamikus likviditás
- Hosszú távú likviditási mutató
- Rövid távú eladósodottság

A legáltalánosabb likviditási mutató a forgóeszközök és a rövid lejáratú kötelezettségek arányát mutatja. Ahhoz, hogy a vállalat hatékonyan kezelje forgó tőkéjét, szükséges, hogy a forgóeszközei folyamatosan fedezetet biztosítsanak a rövid távú adósságokra, tehát a mutató értékének 100% fölött kell lennie. A forgóeszközök azonban különböző likviditású tételekből állnak, amiket részletesebb elemzés esetén figyelembe lehet venni a likviditási mutatók pontosításához (Paár és mtsi, 2021). Az első szűkítési lépésben anyagkészleteket hagyjuk figyelmen kívül, az alábbi okok miatt:

- Az anyagkészletek fő célja a termelési folyamatban való felhasználás, nem pedig közvetlen értékesítés, ezért a pénzzé válásuk több időt vehet igénybe.
- Az áruk és késztermékek piacra juttatása bizonytalan piaci keresleti viszonyoktól függ, ezért ezeket a készleteket sem tekintjük azonnal likviddé tehető forgóeszközöknek.

Az így módosított likviditási mutató már csak a követeléseket, a forgatási célú értékpapírokat és a pénzeszközöket veszi figyelembe a rövid lejáratú kötelezettségek fedezeteként.

A likviditási mutató további finomítása során a követeléseket és az értékpapírokat is kizárhatjuk a mutató számlálójából. Ennek oka, hogy a követelések pénzügyi realizálása időhöz kötött, tehát a tényleges készpénzre való konverzió nem a vállalat kezdeményezésétől függ, hanem a vevők fizetési hajlandóságától, míg az értékpapírok szintén nem biztos, hogy azonnal

készpénzzé tehetők. Ezt a tisztított likviditási mutatót pénzhányadként emlegeti a szakirodalom. A pénzhányad a rövid lejáratú kötelezettségek azonnali kiegyenlítésére rendelkezésre álló, teljes mértékben likvid eszközök (például készpénz, bankszámlán lévő összegek) arányát tükrözi (Takács, 2021).

A vállalati likviditás elemzésében további fontos mutató a hitelfedezettség, ami a követelések és a rövid lejáratú kötelezettségek, illetve szűkebb értelemben a vevői követelések és a szállítói tartozások közötti arányt méri. Ez a mutató azt mutatja meg, hogy mennyire képesek az egy éven belül várhatóan befolyó pénzeszegek fedezni az egy éven belül esedékes fizetési kötelezettségeket. A dinamikus likviditási mutató az eredménykimutatásból merít, kifejezetten az üzemi tevékenységből származó eredményt veszi alapul, és azt vizsgálja, hogy a vállalat üzleti tevékenységből származó jövedelem képes-e finanszírozni a rövid távú kötelezettségeket. Elfogadhatónak tekintjük, ha az érték meghaladja az 0,5-t. A rövid távú eladósodottsági mutató szintén az eredménykimutatásból indul ki, az értékesítés nettó árbevételét veti össze a rövid lejáratú kötelezettségekkel (levonva a likvid eszközök értékét). Ez az arány azt jelzi, hogy az értékesítésből származó nettó bevétel milyen mértékben képes fedezni az egy éven belül esedékes kötelezettségeket. Ideális, ha az érték kisebb, mint 1 (Paár és mtsi, 2021).

2.2.3 Jövedelmezőség elemzése

A jövedelmezőségi mutató megmutatja a vállalkozás által adott üzleti évben megtermelt eredménynek valamilyen alapul szolgáló kategória egységére jutó értékét. A viszonyításnak az alapja lehet az árbevétel, az eszközök összértéke, a saját tőke értéke stb (Takács és mtsa, 2020). A leggyakrabban használt mutatók a következő felsorolásban láthatók:

- Marginális jövedelme - ROS
- Eszközök hozama - ROA
- Saját tőke hozama - ROE
- Árbevétel-arányos üzemi eredmény

A ROS, vagyis a vállalkozás marginális jövedelme a vállalat teljes bevételeinek jövedelmezőségét mutatja meg, más szóval azt, hogy az összes bevétel hány százaléka alakul profitként. Ez a mutató egyfajta haszonkulcsot képvisel, azaz megmutatja, hogy egységnyi árbevételén mennyi nyereség keletkezik. Az árbevétel-arányos eredmény mutatói azt elemzik, hogy a nettó értékesítési bevétel milyen százalékát sikerült nyereségként megtartani a költségek

levonása után. Az árbevétel-arányos üzemi eredmény a főtevékenységből származó nyereséget veszi alapul, míg az árbevétel-arányos adózás előtti eredmény már az összes, a nyereséget befolyásoló tényezőt figyelembe veszi, beleértve a pénzügyi tevékenységek eredményét is. Ha ezek a mutatók között jelentős különbség van, arra utalhat, hogy a vállalat aktív pénzügyi tevékenységet folytat, amit például nagymértékű osztalékbevételek, árfolyamnyereségek és -veszteségek, valamint kamatjövedelmek és -kiadások jelezhetnek. További információt nyújthat azon mutatók kiszámítása, amelyek a megtermelt profittömeget nem az árbevételhez, hanem a vállalkozás vagyonának méretéhez viszonyítják. Erre a célra szolgálnak a ROA (eszközarányos nyereség) és a ROE (saját tőkéhez viszonyított nyereség) mutatók. A ROA mutató az eszközök összértékére, a ROE mutató pedig a saját tőke értékére vetített tárgyévi megtérülést mutatja be. Ezek a mutatók fontos szerepet töltenek be a finanszírozási elméletekben, és érdemes őket együttesen értékelni. Mivel a ROE a saját tőke, a ROA pedig az összes igénybe vett tőke (ideértve az kölcsöntőkét is) jövedelmezőségét vizsgálja, a kettő közötti eltérés információt adhat a vállalat eladósodottsági szintjéről. Ha például a ROE értéke növekszik az előző évhez képest, de a ROA értéke csökken, arra lehet következtetni, hogy a vállalat a nyereség növekedését fokozottabb hitelfelvétellel, vagyis növekvő eladósodottság mellett érte el (Palinkó és mtsa, 2008).

2.2.4 Hatékonyság elemzése

A hatékonysági mutatók bizonyos szempontból rokonok a jövedelmezőségi mutatókkal: azt mérlegelik, hogy az elért hozamot milyen arányban érik el a felhasznált erőforrások egységével. Természetesen a különböző mutatók eltérnek abban, hogy mit tekintünk hozamnak és erőforrásnak (Takács és mtsa, 2020). Az hatékonyság elemzésének néhány kulcsfontosságú mutatója a következő:

- Készletek forgási sebessége
- Tárgyi eszközök hatékonysága
- Tárgyi eszköz igényesség
- Munkaerő hatékonysága
- Munkaerő igényesség
- Eszköz arányos árbevétel
- Forgóeszközök forgási sebessége

A készletezési politika hatékonyságát a készletek forgási sebessége jelzi, ami azt mutatja meg, hogy az adott évi értékesítési forgalom mellett a készletek állománya átlagosan hányszor fordult meg. A magasabb forgási sebesség kedvező, mivel ez azt jelzi, hogy a vállalat alacsonyabb készletszintet tartva is képes volt elérni az adott árbevétel szintjét. Ezen kívül gyakran elemezzük a tárgyi eszközök hatékonyságát is, ahol az elért árbevételt vagy eredménykategóriát viszonyítjuk a tárgyi eszközök egyes egységeihez. Ez a mutató azt mutatja meg, hogy egy forintnyi tárgyi eszköz-lekötés mennyi árbevételt vagy eredményt hozott a vizsgált év során. Ennek fordítottja a tárgyi eszköz igényesség, amely megmutatja, hogy mennyi tárgyi eszköz szükséges egy adott egységnyi árbevétel vagy eredmény eléréséhez. Hasonló vizsgálódás történik a munkaerő hatékonyságának mutatója esetében is, amely az egy főre vagy egy forint személyi jellegű ráfordításra jutó árbevételt vagy eredményt határozza meg. A korábbihoz hasonlóan, ennek reciproka a munkaerő igényességet mutatja, vagyis meghatározza az egységnyi árbevétel vagy eredmény eléréséhez szükséges átlagos létszámot vagy ráfordítást. Ugyanez a logika alkalmazható bármilyen egyéb hatékonysági mutató kiszámításához is. Ezek a mutatók azért hasznosak, mert lehetővé teszik a hatékonyság alakulásának nyomon követését az előző évek adatainak összehasonlításával, és ha megfelelő referenciavállalatok adataival vetjük össze őket, akkor képet kaphatunk a vállalat iparági átlaghoz viszonyított helyzetéről (Palinkó és mtsa, 2008).

2.3 Likviditási mérlegek

A likviditási mérleg összeállítása szorosan kapcsolódik a pénzügyi helyzet elemzéséhez. Ez egy olyan vagyonmérleg, amely az eszközöket és forrásokat likviditás alapján csökkenő sorrendben rendezi, és összeveti azokat. Az alapja a Számviteli törvényben meghatározott mérleg (Takács és mtsa, 2020).

A likviditási mérlegben a hagyományos mérlegcsoportokat a vizsgálat céljaihoz igazodva kell átrendezni. Szemben a szokásos beszámolóban szereplő mérleggel, a likviditási mérleg formátuma rugalmas, és az egyes csoportok tartalmát több szempont alapján, egyénileg lehet kialakítani. A rendezés szempontjai:

- Eszközöknél: mobilizálhatóság (= pénzzé tehetőség)
- Forrásoknál: esedékesség (= fizetési kötelezettséggé válás)

A csökkenő likviditási sorrend értelmében az eszközök közül először a teljesen likvid elemeket (készpénz, bankbetétek) soroljuk fel, majd egyre nehezebben mobilizálható tételek

következnek. A források oldalán azokkal a tartozásokkal kezdünk, amelyeknek a legrövidebb a fizetési határideje, és ezt követően a hosszabb lejáratok felé haladunk, végül elérkezünk azokhoz a forrásokhoz, amelyeket egyáltalán nem kell visszafizetni (Bíró és mtsi, 2016).

A likviditási mérlegben általában 3-6 kategóriába sorolják az eszközöket és a forrásokat, az elemzés mélységétől függően. A gyakorlati alkalmazásban a négyfokozatú likviditási mérlegek a legelterjedtebbek. Egy ilyen mérleg felépítése a következő:

2. táblázat: Négyfokozatú likviditási mérleg

<i>Eszközök</i>		<i>Források</i>
I.	Likvid eszközök	Azonnal esedékes kötelezettségek
II.	Mobil eszközök	Rövid időn belül esedékes kötelezettségek
III.	Mobilizálható eszközök	Később esedékes kötelezettségek
IV.	Immobil eszközök	Vissza nem fizetendő források

Forrás: saját szerkesztés, (Bíró és mtsi, 2016) alapján

Az eszközök és források csoportosítása ebben a kontextusban szubjektív döntéseken alapul, mivel két különálló vállalat ugyanazt az elemet teljesen eltérő módon értékelheti. Ennek ellenére léteznek általánosan elfogadott irányelvek, amelyek segítségével az eszközök és források csoportosítása relatíve konzisztensen végezhető el.

Az adott vállalkozás eszközeit a korábban tárgyalt likviditási mérleg keretében négy fő kategóriába soroljuk:

I. Likvid eszközök:

Ebben a kategóriában azokat az eszközöket tüntetjük fel, amelyek vagy már pénz formájában állnak rendelkezésre, vagy gyorsan, idővesztés nélkül pénzzé alakíthatók. Ide sorolhatók:

- A mérlegben pénzeszközként szereplő tételek (készpénz, csekkek, banki betétek)
- Azok a forgóeszközök között szereplő értékpapírok, amelyek azonnal, vagyis idővesztés nélkül értékesíthetők (tőzsdén jegyzett értékpapírok) (Bíró és mtsi, 2016).

II. Mobil eszközök:

Ebben a kategóriában azokat az eszközöket soroljuk fel, amelyek rövid távon, tipikusan néhány hónapon belül pénzeszközzé alakíthatók át. A mobil eszközök jellemző példái a következők:

- Követelések, melyek a meghatározás szerint legfeljebb egy éven belül válnak behajthatóvá
- Hosszabb távra lekötött bankbetétek, amelyek eredetileg több éves időtartamra szólhatnak, de sürgős esetben (a kamatveszteség elfogadásával) felbonthatók, ezáltal a kapcsolódó összeg elérhetővé válik
- Azonnali értékesítésre nem alkalmas értékpapírok
- Aktív időbeli elhatárolt bevételek, mint például egy kamatozó értékpapír következő évben esedékes, de az adott év eredményét érintő bevételének elhatárolása

III. Mobilizálható eszközök:

Ebbe a kategóriába azok az eszközök tartoznak, amelyeknek likviditása külső tényezőktől függ, és ezért pénzzé válásuk gyakran több mint egy évet igényelhet. Az ilyen eszközök általában magukban foglalják a készleteket és a költségek/ráfordítások aktív időbeli elhatárolását, a következő okokból kifolyólag:

- A készletek pénzzé válását nehezítheti a kereslet ingadozása (pl.: árukészletek vagy késztermékek esetében), vagy bizonyos készletfajták (pl.: alapanyagok vagy közvetített szolgáltatások) csak a termelési folyamat részeként történő felhasználás vagy a késztermék vagy szolgáltatás részeként történő felhasználás után válhatnak pénzzé.
- A költségek/ráfordítások aktív időbeli elhatárolása olyan összegeket tartalmaz, amelyeket előre kifizettek a tárgyévben, de amelyek csak egy későbbi üzleti évben számolhatók el költségként. Ebben az esetben a „pénzzé válás” azonosítható a jövőbeli időszakokban költségként történő elszámolás által keletkező eredménycsökkentő hatással (Takács és mtsa, 2020).

IV. Immobil eszközök:

Az immobil eszközök kategóriája elsősorban azokat a tőkebefektetéseket foglalja magában, amelyek a vállalati tevékenységet hosszú távon támogatják, és amelyek megtérülése több éves időtartamot igényel. Ezenfelül ide soroljuk azokat az eszközöket is, amelyeknek likviditása

külső tényezők miatt csak hosszú idő elteltével vagy egyáltalán nem valósul meg. Ezen meghatározás értelmében a következő tételek minősülnek immobil eszköznek:

- Immateriális javak, tárgyi eszközök, valamint a lekötött bankbetéteken kívüli befektetett pénzügyi eszközök (tartós részesedések, tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok, egy évnél hosszabb lejáratra adott kölcsönök).
- Eladhatatlan készletek, kétesnek ítélt követelések.

Az eszközökkel megegyező módon a forrásokat is négyfokozatú likviditási mérlegben négy csoportba osztjuk a tartalmuk alapján:

I. Azonnal esedékes kötelezettségek:

Ide azokat a tartozásokat soroljuk, amelyeknek a fizetési határideje már lejárt. Ezek jellemzően a rövid lejáratú kötelezettségek közül kerülnek ki, amelyek származhatnak például szállítói tartozásokból, bér- és járuléktartozásokból, adókötelezettségekből, hitelekből vagy kölcsönökből stb.

II. Rövid határidőn belül esedékes kötelezettségek:

A "rövid határidő" kifejezés alatt a számviteli szabályzatoknak megfelelően egy éven belüli lejáratot értünk. Ennek megfelelően ebben a kategóriában helyezzük el azokat a rövid lejáratú kötelezettségeket, melyeknek még nem járt le a fizetési határideje (ide tartoznak a hosszú lejáratú kötelezettségek következő évben esedékes részletei is), valamint itt szerepelnek a költségek/ráfordítások passzív időbeli elhatárolásai is. Bár a passzív időbeli elhatárolások a magyar mérlegstruktúrában önálló főcsoportot alkotnak és nem minősülnek kötelezettségnek, mégis tekinthetők előrehozott jövőbeli kötelezettségnek (az angol szóhasználat pont ezt a szemléletet tükrözi az „accrued expenses” kifejezéssel, és ráadásul a külföldi mérlegekben ezeket a tételeket a kötelezettségek között tüntetik fel). Erre például a hitelek, kölcsönök vagy a vállalkozás által kibocsátott kamatozó értékpapírok, váltók következő évben esedékes, de az összemérés elve szerint az adott évben elszámolt időarányos kamatai szolgálhatnak (Takács és mtsa, 2020).

III. Később esedékes kötelezettségek:

A likviditási mérlegben a később esedékes kötelezettségeket azokként azonosítjuk, amelyek túlnyúlnak az egy éves lejáratú időn. Ide tartoznak a hátrasorolt kötelezettségek és a hosszú lejáratú kötelezettségek közül azok, amelyeknek egy évnél hosszabb a lejáratuk.

IV. Vissza nem fizetendő források:

A mérlegben azokat a tételeket soroljuk a nem visszafizetendő források közé, amelyek nem likvidek, vagyis nem kötelezettségek teljesítenek meg. Ilyenek például a saját tőke elemei, a céltartalékok, valamint azok a passzív időbeli elhatárolások, amelyek bevételt jelentenek a vállalat számára a jövőben (mint pl. egy előre kiszámlázott bérleti díj összege).

Likviditási fokozatok

Az előzőleg bemutatott likviditási mérleg alapján további mutatószámok révén elemzések végezhetők. Ezek a mutatószámok az egyes eszköz- és forráscsoportok likviditási szintjeinek relatív viszonyát mutatják be, és ezeket likviditási fokozatoknak nevezzük. A likviditási fokozatokat mind abszolút értékkülönbségként, mind százalékos arányként (hányadosként) lehet kifejezni. Az itt alkalmazott négy likviditási szint alapján összesen négy likviditási fokozat határozható meg (Paár és mtsi, 2021):

1. **likviditási fokozat** = Likvid eszközök – Azonnal esedékes kötelezettségek

$$\text{vagy } \frac{\text{Likvid eszközök}}{\text{Azonnal esedékes kötelezettségek}}$$

2. **likviditási fokozat** = Mobil eszközök – Rövid időn belül esedékes kötelezettségek

$$\text{vagy } \frac{\text{Mobil eszközök}}{\text{Rövid időn belül esedékes kötelezettségek}}$$

3. **likviditási fokozat** = Mobilizálható eszközök – Később esedékes kötelezettségek

$$\text{vagy } \frac{\text{Mobilizálható eszközök}}{\text{Később esedékes kötelezettségek}}$$

4. *likviditási fokozat* = Immobilit eszközök – Vissza nem fizetendő források

$$\text{vagy } \frac{\text{Immobil eszközök}}{\text{Vissza nem fizetendő források}}$$

A likviditási fokozatok elemzése, amely egy adott időpontban készült likviditási mérleg adatain alapul, csupán statikus képet ad. Valóban mélyreható következtetésekhez csak akkor juthatunk, ha az elemzést több időbeli dimenzióval bővítjük, azaz, ha egymást követő időszakokban készült likviditási mérlegek adatai alapján számított likviditási fokozatok időbeli alakulását vizsgáljuk. Egy racionálisan működő vállalat esetében elvárható, hogy az eszközök és források hasonló likviditási szintű csoportjai egyensúlyi állapotban legyenek, más szóval a likviditási fokozatok értéke közelítsen a nullához vagy a 100 százalékhoz (Paár és mtsi, 2021).

3. ANYAG ÉS MÓDSZER

Szakedolgozatom elkészítéséhez csak szekunder kutatási módszereket alkalmaztam. Ezen a módszeren belül segítségemre volt a vállalkozás egyszerűsített éves beszámolója, ami tartalmazza a vállalat mérlegét, eredménykimutatását és a kiegészítő mellékletét. További információkkal bővítettem a tudásom a szakirodalmak használatával is, amely szintén segített az elemzésem elkészítésében.

Mivel csak külső kutatásom volt, nem voltam közvetlen kapcsolatban a céggel, így a saját vizsgálati eredményeimet csak feltételezni tudom, azokat belső információkkal alátámasztani nem tudtam.

Elemzésemet a HERBAVIT Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. 2020 és 2022 közötti időszakáról írtam. Ezt a 3 éves időszakot vizsgáltam az egyszerűsített éves beszámoló segítségével. A dolgozat végén a mellékletekhez bele is szerkesztettem az ezen időszakra vonatkozó táblázatokat. Az 1. melléklet a vállalat „A” típusú mérlegét tartalmazza, a 2. melléklet pedig az összköltség típusú eredménykimutatást a vállalkozás 3 éves időszakára.

A vagyoni, jövedelmi és pénzügyi helyzet vizsgálatánál a szakirodalmi áttekintés segített az elmélet megértésében és a mutatószámok módszerének kiszámításában. Ezen mutatók tényleges számokkal történő kiszámításához pedig szükségem volt az egyszerűsített éves beszámolónak számadataira is.

4. CÉG BEMUTATÁSA

A HERBAVIT Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt felelősségű társaság alapítása 1997. december 15-én történt. A vállalat 2006-ban nyitotta meg telephelyét Bonyhádon. Szakmai tapasztalata azonban több, mint 20 éves múltra tekint vissza. Tevékenységi köre elsősorban az épületvasalatok nagykereskedelme, valamint minden, ami az ajtó-, ablakgyártás és beépítésük során felmerülő alap-, illetve kellékanyagok nagykereskedelme.

A rendkívül széles termékpalettáján gyakorlatilag minden megtalálható, amire munkája során szüksége lehet egy tervezőnek, kivitelezőnek, belsőépítésznek vagy ablakgyártónak. Szoros gyártói kapcsolataik és nagy raktárkészletük révén a kívánt termék a lehető leggyorsabban átvehető és beépíthető állapotba kerül (HERBAVIT Kereskedelmi és Szolgáltató Kft, 2023).

Beruházás, raktár bővítés

2023. április 12-én került sor az új raktár csarnok felavatására Bonyhádon. A csarnok átadásával megvalósult a GINOP-1.2.16-22-2023-01860 „Kapacitás bővítése, hatékonyság növelés, valamint gyártás bevezetése a Herbavit Kft.-nél” című projekt. A beruházást az Európai Unió és a magyar kormány is támogatta.

A vállalkozás célja a projekttel a raktár kapacitásának növelése volt, melynek köszönhetően gyorsan és hatékonyan tudja majd a jövőben az egyre növekvő megrendeléseket végrehajtani. Az épület 1184 négyzetméteres, és 750 új raktári tárhellyel rendelkezik. A csarnok új polcrendszerrel lett felszerelve, és befejeződött az új készletező szoftver fejlesztése is, ami egy papírintes, vonalkódos és PDA-s rendszer. A projekt a vállalat hosszú távú terveivel összhangban áll, melyben piaci pozíciója megerősítését és munkavállalóink anyagi és erkölcsi megbecsülését, szakmai fejlődését tűzte ki fő céljául.

Elemzéshez szükséges adatok

A gazdasági társaság 2022. évi átlagos statisztikai állományi létszáma 40 fő volt.

A társaság a számviteli törvény előírásai szerint egyszerűsített éves beszámolót készít. A mérleget a számviteli törvény 1. sz melléklete, "A" változata szerint készíti el. Az üzemi (üzleti) tevékenység eredményét összköltség eljárással állapítja meg. Eredménykimutatását a számviteli törvény 2. sz melléklete szerint készíti el. A társaság saját döntési körében sem a

mérleg, sem az eredménykimutatás formátumát nem változtatta meg, összevonást, részletezést nem alkalmazott.

A társaság számviteli politikájában teljes egészében igazodik a számvitelről szóló 2000. évi C. törvényben rögzített szabályokhoz. Könyveit ennek és a Magyarországon általánosan elfogadott számviteli elveknek megfelelően vezeti.

Évenként elszámolandó értékcsökkenés kezelésének megtervezése, az egyedi eszköz várható használata, ebből adódó élettartama, fizikai avulása alapján történik. Az értékcsökkenést a bruttó érték alapján lineáris leírási módszerrel számolja el. Elszámolása, könyvelése évente egyszer a mérlegfordulónapon történik. Maradványérték meghatározása egyedi. Jelentős összegű (bruttó érték 30%-a feletti) terven felüli écs. és visszaírás nem volt. A 200 ezer forint alatti vagyoni értékű jogok, szellemi termékek, tárgyi eszközök bekerülési értékét a használatbavételkor értékcsökkenési leírásként egy összegben számolja el.

5. MÉRLEG ELEMZÉSE

A HERBAVIT Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. a számviteli törvény előírásai szerint egyszerűsített éves beszámolót készít. A mérleget a számviteli törvény 1. sz melléklete, "A" változata szerint készíti el. A mérleg fordulónapja december 31., a társaság kettős könyvitelt alkalmaz. A vállalkozás vagyoni helyzetének elemzését a mérlegen keresztül a vagyoni helyzet elemzési mutatók segítségével szemléltetem.

5.1 Eszközök elemzése

Az eszköz oldal a vállalkozásban lévő eszközöknek a megjelenési formáját szemlélteti. Részei a befektetett eszközök, forgóeszközök és az aktív időbeli elhatárolások. A 3. táblázat bemutatja a vállalkozás eszközeinek összetételét 2020-tól 2022-ig. Ezeket az adatokat fogom felhasználni a mérleg eszköz oldalának elemzéséhez.

3. táblázat: A mérleg eszköz oldala a vállalat 2020-2022-es mérleg adataiból

Adatok ezer Ft-ban

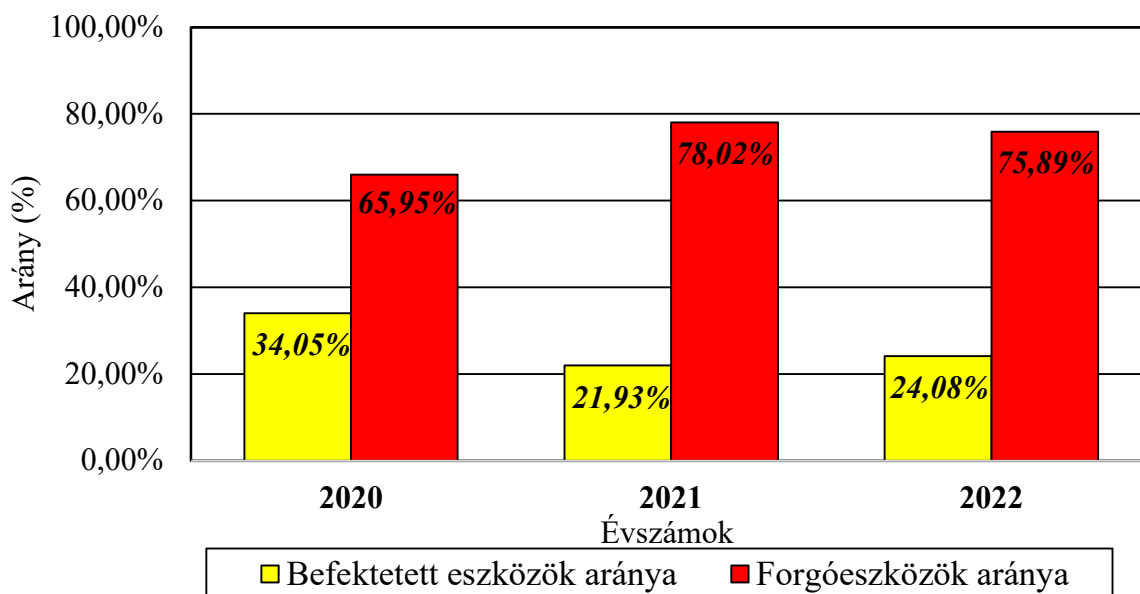
Eszközök megnevezése	2020	2021	2022
A. Befektetett eszközök	337 767	324 118	515 193
I. Immateriális javak	8 676	10 199	9 365
II. Tárgyi eszközök	329 091	313 919	505 828
III. Befektetett pénzügyi eszközök	0	0	0
B. Forgóeszközök	654 249	1 152 790	1 623 585
I. Készletek	292 640	428 012	526 711
II. Követelések	170 188	264 108	736 291
III. Értékpapírok	8 773	8 143	7 946
IV. Pénzeszközök	182 648	452 527	352 637
C. Aktív időbeli elhatárolások	0	725	725
Eszközök (aktívák) összesen	992 016	1 477 633	2 139 503

Forrás: saját szerkesztés, a vállalat beszámoló adataiból

A 3. táblázatból jól kivehető, hogy az összes eszköz évről évre növekvő tendenciát mutat. 2020-ról 2021-re közel 49%-kal emelkedett, 2021-ről 2022-re pedig mintegy 45%-kal növekedett az összes eszköz értéke. Érdekességnek kiemelem, hogy 2020-ról 2022-re több, mint duplájára, azaz kettő milliárd forint fölé nőtt a cég eszközeinek összértéke, ami rendkívül szép

teljesítmény. Ezt a növekedést javarészt a forgóeszközök robbanásszerű növekedésének köszönheti, hisz jóformán a 2022-es adat a háromszorosa a 2020-es adatnak. Aktív időbeli elhatárolása 2020-ban nem volt a vállalkozásnak, későbbi években is csak minimális összeg.

Az 1. ábrán mutatom be, hogy a befektetett eszközök és a forgóeszközök hogyan aránylanak az összes eszközhöz az adott években.

1. ábra: Befektetett- és forgóeszközök aránya 2020-2022-es mérleg adataiból

Forrás: saját szerkesztés, a vállalat beszámoló adataiból

Az 1. ábráról tökéletesen leolvasható, hogy a forgóeszközök aránya a vállalatnál minden évben magasabb volt a befektetett eszközökénél. Amíg 2020-ban a befektetett eszközök aránya az összes eszközhöz képest 34,05% volt, addig 2022-re majdnem 10%pontos csökkenést követően már csak 24,08% volt ez az érték. Azonban, ha csak a befektetett eszközök alakulását nézzük a mérleg számadatait vizsgálva abszolút értékben a befektetett eszközök összértéke 2020-ban 337 millió forintról több, mint 500 millió forintra növekedett egy beruházás miatt 2022-re. Viszont figyelembe kell vennünk azt a tényt, hogy a forgóeszközök nagyobb mértékben növekedtek. A készletek és a pénzeszközök majdnem a duplájára, a követelések pedig több, mint a négyszeresére emelkedtek a forgóeszközökön belül az elmúlt 3 év alatt. Emiatt történt az, hogy a forgóeszközök aránya 65,95%-ról közel 10%pontos növekedés után 75,89%-ra változott 2022-re.

Miután megvizsgáltam az eszköz főcsoportok mérlegfőösszeghez való arányát az előző ábrán, következzen ezen főcsoportok belső szerkezetének az elemzése.

A befektetett eszközök főcsoporton belül találhatóak az immateriális javak, a tárgyi eszközök és a befektetett pénzügyi eszközök részcsoportjai. A forgóeszközökön belül, pedig a készletek, követelések, értékpapírok és a pénzeszközök.

A 4. táblázatban a befektetett eszközök és a forgóeszközök belső szerkezetének arányát ismertetem:

4. táblázat: Eszközök belső szerkezete a vállalat 2020-2022-es mérleg adataiból

	2020	2021	2022
Befektetett eszközök belső szerkezete:			
I. Immateriális javak	2,57%	3,15%	1,82%
II. Tárgyi eszközök	97,43%	96,85%	98,18%
III. Befektetett pénzügyi eszközök	-	-	-
Összesen	100,00%	100,00%	100,00%
Forgóeszközök belső szerkezete:			
I. Készletek	44,73%	37,13%	32,44%
II. Követelések	26,01%	22,91%	45,35%
III. Értékpapírok	1,34%	0,71%	0,49%
IV. Pénzeszközök	27,92%	39,25%	21,72%
Összesen	100,00%	100,00%	100,00%

Forrás: saját szerkesztés, a vállalat beszámoló adataiból

A 4. táblázat a vállalat eszközeinek belső szerkezetét mutatja százalékos formában 2020-tól 2022-ig. A befektetett eszközök összetétele egyszerűen szemléltethető, mivel főként tárgyi eszközökből áll a főcsoport. Az immateriális javak 2020-ban 2,57%-át tették ki a befektetett eszközöknek, ez 2021-ben minimálisan megnőtt 3% fölé, majd 2022-re 1,82%-ra csökkent. A tárgyi eszközök 2020-ban 97,43%-a volt a befektetett eszközöknek. 2021-ben lecsökkent 97% alá, majd 2022-ben 98,18%-ra növekedett. A százalékos szám adatok nem mutatnak ki nagy változást, stagnáltak a 3 év alatt, azonban a tárgyi eszközök értéke 2020-ban 329 millió forintról 2022-re 505 millió forintra növekedett. A vállalatnak befektetett pénzügyi eszközei nincsenek.

A forgóeszközök belső szerkezetének ismertetése bonyolultabb és évenként nagyobb változásokat tartalmaz, mint a befektetett eszközöké. A készletek 2020-ban 44,73%-os

arányban a legnagyobb értékben tették ki az akkori forgóeszközöket. Ez 2021-re 37,13%-ra csökkent, majd 2022-re még tovább csökkent 32,44%-ra. Ez a folyamatos csökkenés a készletek felhasználásának és értékesítésének tudható be, hiszen 2021-ben a pénzeszközök nagy ugrást mutattak, 2022-ben pedig a vevői követelések növekedtek nagyobb mértékben. A követelések 2020-ban 26,01%-a volt a forgóeszközöknek. A következő évben minimális 3% pontos csökkenés látható, majd 2022-ben a legnagyobb arányban 45,35% volt a forgóeszközök között. A vállalkozásnak nagyon kevés értékpapírja van. A forgóeszközök nagyjából 1%-át teszi ki minden évben. A pénzeszközök 27,92%-a a forgóeszközöknek 2020-ban. Ez az érték 2021-re 39,25%-ra növekedett, ami abban az évben a legnagyobb érték a forgóeszközök között. Azonban 2022-re a pénzeszközök aránya 21,72%-ra lecsökkent.

5.2 Források elemzése

A mérleg forrás oldala a vállalkozás eszközeinek az eredetét mutatja meg. Az elemzésből kiderül, hogy a vállalat az eszközök működtetését milyen mértékben fedezik saját, illetve idegen forrásból. Részei a saját tőke, céltartalékok, kötelezettségek és a passzív időbeli elhatárolások. Az 5. táblázat bemutatja a vállalkozás forrásainak összetételét 2020-tól 2022-ig. Ezeket az adatokat fogom felhasználni a mérleg forrás oldalának elemzéséhez.

5. táblázat: A mérleg forrás oldala a vállalat 2020-2022-es mérleg adataiból

Adatok ezer Ft-ban

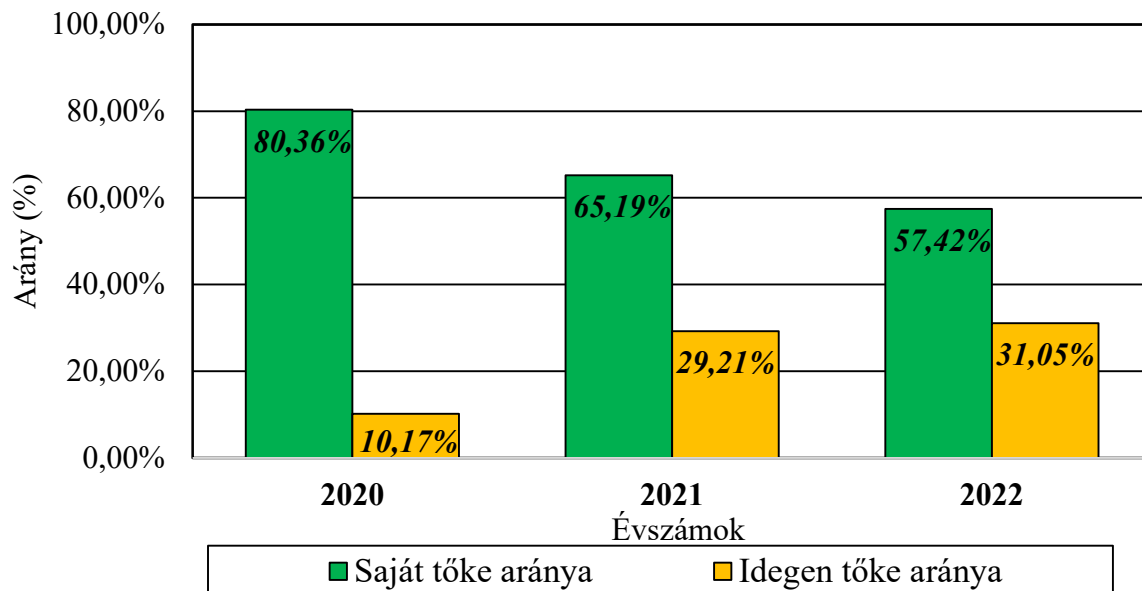
Források megnevezése	2020	2021	2022
D. Saját tőke	797 160	963 246	1 228 405
I. Jegyzett tőke	3 000	3 000	3 000
II. Jegyzett, de még be nem fizetett tőke	0	0	0
III. Tőketartalék	0	0	0
IV. Eredménytartalék	717 632	794 160	960 246
V. Lekötött tartalék	0	0	0
VI. Értékelési tartalék	0	0	0
VII. Adózott eredmény	76 528	166 086	265 159
E. Céltartalékok	0	0	0
F. Kötelezettségek	100 900	431 658	664 365
I. Hátrasorolt kötelezettségek	0	0	0
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	33 300	201 051	110 055
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	67 600	230 607	554 310
G. Passzív időbeli elhatárolások	93 956	82 729	246 733
Források (passzívák) összesen	992 016	1 477 633	2 139 503

Forrás: saját szerkesztés, a vállalat beszámoló adataiból

A 5. táblázatban látható, hogy a saját tőke és a kötelezettségek is évről-évre emelkednek. A saját tőke 2020-ról 2022-re több, mint a másfél szerezére növekedett.

Céltartalékja nem volt a vállalkozásnak. A kötelezettségek egy nagyobb beruházás hatására 100.900 ezer Ft-ról 664.365 ezer Ft-ra változtak, ez több, mint hatszorosa a bázis évi adatnak. A passzív időbeli elhatárolások 2021-ről 2022-re majdnem a háromszorosára emelkedtek.

A 2. ábrán látható, hogy a saját tőke és az idegen tőke hogyan aránylik az összes forráshoz 2020-tól 2022-ig.

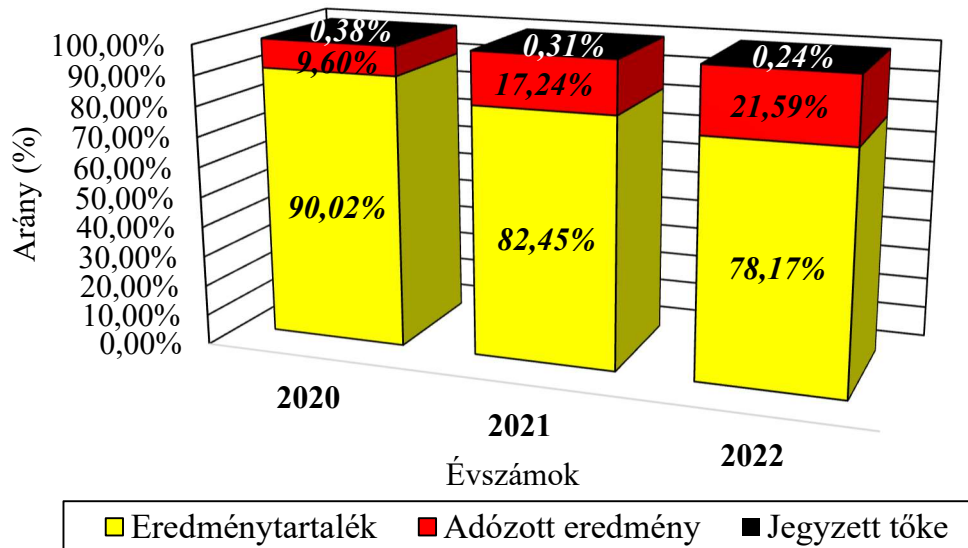

2. ábra: Saját- és idegen tőke aránya a vállalat 2020-2022 mérleg adatai alapján

Forrás: saját szerkesztés, a vállalat beszámoló adataiból

A 2. ábrát elemezve arra a következtetésre jutottam, hogy a 2021-ben felvett beruházási hitel miatt nagyobb mértékben nőtt az idegen tőke értéke, mint a saját tőke értéke. Ezáltal saját tőke aránya 2020-ról 2022-re több, mint 20%-ponttal csökkent, az idegen tőke aránya pedig a bázis év háromszorosára emelkedett a vizsgált időszak végére. Így 2022-ben a saját tőke aránya az összes forráshoz képest 57,42%-ra csökkent, ellenben az idegen tőke aránya 31,05%-ra nőtt.

A 3. ábrán a saját tőke elemeinek megoszlását mutatom be a vizsgált időszakban. A vállalkozás nem rendelkezik jegyzett, de még be nem fizetett tőkével, tőketartalékkal, lekötött tartalékkal és értékelési tartalékkal. Ezért a következő saját tőke elemeket tudom bemutatni részletesen: jegyzett tőke, eredménytartalék és adózott eredmény. Ezeket a saját tőke elemeket fogom egymáshoz hasonlítani az ábra elemzésénél.

3. ábra: Saját tőke megoszlása a vállalat 2020-2022-es mérleg adatai alapján

Forrás: saját szerkesztés, a vállalat beszámoló adataiból

A 3. ábrán a legkisebb érték a jegyzett tőke aránya, ami a cég alapítása óta nem változott. Aránya egyik évben sem éri el az 1%-ot. Az adózott eredmény aránya 2022-ben a bázis évhez képest több, mint a duplájára emelkedett az évről-évre növekvő értékesítési nettó árbevétel miatt. Az eredménytartalék értéke 2020-ban 717.632 ezer Ft volt, amely 2022-re 960.246 ezer Ft-ra növekedett, viszont arányaiban a saját tőkén belül csökkenés látható a vizsgált időszakban. Ez annak köszönhető mert az adózott eredmény nagyobb mértékben növekedett az évek során.

6. táblázat: Kötelezettségek belső szerkezete a 2020-2022-es mérleg adatai alapján

	2020	2021	2022
Kötelezettségek belső szerkezete:			
I. Hátrasorolt kötelezettségek	-	-	-
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	33,00%	46,58%	16,57%
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	67,00%	53,42%	83,43%
Összesen	100,00%	100,00%	100,00%

Forrás: saját szerkesztés, a vállalat beszámoló adataiból

A 6. táblázatból kiderül, hogy a rövid lejáratú kötelezettségek aránya minden évben nagyobb volt a hosszú lejáratú kötelezettségénél. Azonban 2021-ben jól látható, hogy a már említett

beruházási hitelek miatt megnövekedett a hosszú lejáratú hitelek aránya 46,58%-ra. Viszont 2022-re a hosszú lejáratú hitelek egy nagyobb részét törlesztve újra a rövid lejáratú kötelezettségek lettek a jóval nagyobb arányban, ezzel lecsökkentve a hosszú lejáratú kötelezettségek arányát 20% alá.

A 7. táblázatban bemutatok még néhány fontosabb vagyoni helyzet elemzési mutatót.

7. táblázat: Vagyoni helyzet elemzés mutatói a 2020-2022. évi beszámoló adataiból

Megnevezés	2020	2021	2022
Tőkefeszültség	0,13	0,45	0,54
Saját tőke növekedésének mértéke (%)	9,60%	17,24%	21,59%
Befektetett eszközök fedezettsége (%)	236,01%	297,19%	238,44%

Forrás: saját szerkesztés, a vállalat beszámoló adataiból

$$\text{Tőkefeszültség} = \frac{\text{Kötelezettségek}}{\text{Saját tőke}}$$

Ha a tőkefeszültségi mutató értéke 1 alatti, akkor a vállalat saját tőke elemei meghaladják az idegen tőke elemeit. Annál jobb az értéke, minél alacsonyabb. A vizsgált időszakban a kapott értékek mindvégig 1 alatt vannak, azaz a saját tőke értéke nagyobb, mint a kötelezettségeké. Azonban fontos megjegyezni, hogy 0,13-ról 0,45-re a mutató értékének növekedése az említett beruházási hitel miatt történt.

$$\text{Saját tőke növekedésének mértéke} = \frac{\text{Adózott eredmény}}{\text{Saját tőke}} \times 100$$

A saját tőke növekedésének mértéke megmutatja, hogy a vállalkozás évi adózott eredménye hány százalékkal növeli a saját tőkét. A vállalkozásnak minél magasabb értéket kell elérnie. A mutató növekvő tendenciát mutat. 2020-ról 2022-re több, mint duplájára emelkedett a mértéke.

$$\text{Befektetett eszközök fedezettsége} = \frac{\text{Saját tőke}}{\text{Befektetett eszközök}} \times 100$$

A befektetett eszközök fedezettsége megmutatja, hogy a saját tőke mekkora részét fedezi a befektetett eszközök értékének. 2022-ben a vállalkozás saját tőkéje 238,44%-ban fedezi a befektetett eszközöket, ami nagy túlteljesítésnek számít.

6. EREDMÉNYKIMUTATÁS ELEMZÉSE

A HERBAVIT Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. az eredménykimutatást a számviteli törvény 2. sz melléklete szerint készíti el **Összköltség típusú** eredménykimutatással. A vállalkozás jövedelmi helyzetének elemzését a hatékonysági- és jövedelmezőségi mutatók segítségével mutatom be.

A 8. táblázat bemutatja a vállalat eredménykimutatásának alakulását 2020-tól 2022-ig. Az itt található adatokat fogom felhasználni az elemzésemhez:

8. táblázat: Összköltség típusú eredménykimutatás a 2020-2022. évi beszámoló adataiból

Adatok ezer Ft-ban

Tételsorok megnevezése	2020	2021	2022
I. Értékesítés nettó árbevétele	1 649 437	2 249 725	2 633 914
II. Aktivált saját teljesítmények értéke	0	0	0
III. Egyéb bevételek	41 175	14 708	40 956
IV. Anyagjellegű ráfordítások	1 454 443	1 942 235	2 201 833
V. Személyi jellegű ráfordítások	81 810	121 556	182 317
VI. Értékcsökkenési leírás	42 979	45 958	51 462
VII. Egyéb ráfordítások	9 390	7 283	15 323
A. Üzemi – üzleti tevékenység eredménye	101 990	147 401	223 935
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei	46 569	35 651	82 123
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai	67 827	5 090	23 866
B. Pénzügyi műveletek eredménye	-21 258	30 561	58 257
C. Adózás előtti eredmény	80 732	177 962	282 192
X. Adófizetési kötelezettség	4 204	11 876	17 033
D. Adózott eredmény	76 528	166 086	265 159

Forrás: saját szerkesztés, a vállalat beszámoló adataiból

A 8. táblázatból látható, hogy a vállalkozás eredménye évről-évre növekvő tendenciát mutat. Az értékesítés nettó árbevétele 2020-ban 1.649.437 ezer Ft volt. 2021-re ez az érték 36,39%-kal növekedett az előző évhez képest, majd 2022-re a bázis évhez képest 59,69%-kal nőtt az értéke. Az Üzemi – üzleti tevékenység eredménye a vizsgált időszak végére a bázis évhez képest több, mint a duplájára emelkedett. Az Adózott eredmény 2022-re 265.159 ezer Ft-ra nőtt

a bázis évi 76.528 ezer Ft-ról. Ez több, mint a háromszoros növekedést jelent a vállalkozás számára.

6.1 Hatékonysági mutatók elemzése

9. táblázat: Hatékonysági mutatók kiszámítása a 2020-2022. évi beszámoló adataiból

Mutató neve	2020	2021	2022
Készletek forgási sebessége	5,64	5,26	5,00
Tárgyi eszközök hatékonysága	5,01	7,17	5,21
Tárgyi eszköz igényesség	0,20	0,14	0,19
Munkaerő hatékonysága	20,16	18,51	14,45
Munkaerő igényesség	0,05	0,05	0,07
Eszköz arányos árbevétel (%)	166,27%	152,25%	123,11%
Forgóeszközök forgási sebessége	2,52	1,95	1,62

Forrás: saját szerkesztés, a vállalat beszámoló adataiból

$$\text{Készletek forgási sebessége} = \frac{\text{Értékesítés nettó árbevétele}}{\text{Átlagos készletérték}}$$

A készletek forgási sebessége megmutatja, hogy a készletek állománya az adott évi értékesítési árbevétel mellett hányszor fordult meg. A vizsgált időszakban a készletek fordulatszáma a mutató értéke alapján nem esett 5 alá.

$$\text{Tárgyi eszközök hatékonysága} = \frac{\text{Értékesítés nettó árbevétele}}{\text{Tárgyi eszközök}}$$

A tárgyi eszközök hatékonysága megmutatja, hogy 1 Ft tárgyi eszköz lekötés átlagosan 5 Ft árbevételt generált 2020 és 2022-ben. Egyedül 2021-ben volt egy nagyobb kiugrás, ahol 7 Ft fölé ment az értéke.

$$\text{Tárgyi eszköz igényesség} = \frac{\text{Tárgyi eszközök}}{\text{Értékesítés nettó árbevétele}}$$

A tárgyi eszköz igényesség az előző mutató fordítottja. Azaz 1 Ft árbevétel eléréséhez 2020-ban 0,2 Ft tárgyi eszköz lekötésre volt szükség. A következő évben a mutató értéke lecsökkent 0,14 Ft-ra, majd 2022-ben 0,19 Ft-ra emelkedett az érték.

$$\text{Munkaerő hatékonysága} = \frac{\text{Értékesítés nettó árbevétele}}{\text{Személyi jellegű ráfordítások}}$$

A munkaerő hatékonysága mutató elemzése során kiderül, hogy 2020-ban 1 Ft személyi jellegű ráfordítás kb. 20 Ft árbevételt eredményezett. Viszont 2022-re ez az érték lecsökkent 15 Ft alá.

$$\text{Munkaerő igényesség} = \frac{\text{Személyi jellegű ráfordítás}}{\text{Értékesítés nettó árbevétele}}$$

A munkaerő igényesség az előző mutató reciproka. Azaz 1 Ft árbevétel eléréséhez 0,05 Ft személyi jellegű ráfordítás szükséges 2020-ban. A vizsgált időszak végére 2022-ben a mutató értéke 0,07 Ft-ra emelkedett.

$$\text{Eszköz arányos árbevétel} = \frac{\text{Értékesítés nettó árbevétele}}{\text{Összes eszköz}} \times 100$$

Az eszköz arányos árbevétel mutatója a vizsgált időszakban csökkenésnek indul, azonban a mutató értéke mind a három évben 100% felett maradt.

$$\text{Forgóeszközök forgási sebessége} = \frac{\text{Értékesítés nettó árbevétele}}{\text{Forgóeszközök}}$$

A forgóeszközök forgási sebességénél fontos megjegyezni, hogy az árbevétel növekedésének üteme nagyobb legyen, mint a forgóeszköz állomány növekedésének üteme. A mutató növelésével a gazdálkodás színvonalának emelkedését lehet elérni. 2020-ban az értéke 2,52 volt. Azonban 2022-re már csak 1,62.

6.2 Jövedelmezőségi mutatók elemzése

10. táblázat: Jövedelmezőségi mutatók kiszámítása a 2020-2022. évi beszámoló adataiból

Mutató neve	2020	2021	2022
Marginális jövedelme - ROS (%)	4,64%	7,38%	10,07%
Eszközök hozama - ROA (%)	7,71%	11,24%	12,39%
Saját tőke hozama - ROE (%)	9,60%	17,24%	21,59%
Árbevétel-arányos üzemi eredmény (%)	6,18%	6,55%	8,50%

Forrás: saját szerkesztés, a vállalat beszámoló adataiból

$$\text{ROS} = \frac{\text{Adózott eredmény}}{\text{Értékesítés nettó árbevétele}} \times 100$$

A ROS mutató megmutatja, hogy az értékesítés nettó árbevétele hány százaléka lesz adózott eredmény. A vállalkozás marginális jövedelme a bázis évben 4,64%-ról a vizsgált időszak végére több, mint duplájára növekedve 10,07%-ra változott.

$$\text{ROA} = \frac{\text{Adózott eredmény}}{\text{Összes eszköz}} \times 100$$

Az eszközök hozama, azaz a ROA azt mutatja, hogy a vállalkozás milyen hatékonyan használja az eszközeit. A mutatónak az értéke 2020-ban 7,71% volt. Ez az érték 2022-re 12,39%-ra emelkedett.

$$\text{ROE} = \frac{\text{Adózott eredmény}}{\text{Saját tőke}} \times 100$$

A ROE, azaz a saját tőke hozama 9%-ról 2022-re több, mint duplájára 21%-ra növekedett, ez a folyamatosan növekvő Adózott eredménynek köszönhető.

$$\text{Árbevétel-arányos üzemi eredmény} = \frac{\text{Üzemi - üzleti tevékenység eredménye}}{\text{Értékesítés nettó árbevétele}} \times 100$$

Az árbevétel-arányos üzemi eredmény, ami az értékesítés nettó árbevételenek megmutatja, hogy hány %-a profit. A mutató értéke a vizsgált időszak alatt majdnem 2,5%-os növekedést mutatott a bázis évhez képest.

7. PÉNZÜGYI HELYZET ELEMZÉSE

A vállalkozás pénzügyi helyzetének elemzéséhez a 2020-2022. évi beszámoló adatait használtam fel. Az elemzést a következő csoportosítás szerint hajtottam végre: adósságállományi mutatók kiértékelése, likviditási mutatók kiértékelése és a likviditási mérleg elemzése.

7.1 Adósságállományi mutatók elemzése

11. táblázat: Adósságállományi mutatók kiszámítása 2020-2022. évi beszámoló adataiból

Mutató neve	2020	2021	2022
Adósságállomány (e Ft)	33 300	201 051	110 055
Adósságállomány aránya (%)	4,01%	17,27%	8,22%
Saját tőke aránya (%)	95,99%	82,73%	91,78%
Adósságállomány fedezettsége (%)	2393,87%	479,11%	1116,17%
Eladósodottság foka (%)	10,17%	29,21%	31,05%
Tőkeáttételi mutató (%)	4,18%	20,87%	8,96%

Forrás: saját szerkesztés, a vállalat beszámoló adataiból

A vállalat nem rendelkezik hátrасorolt kötelezettségekkel, így az adósságállomány értéke a hosszú lejáratú kötelezettségekkel egyenlő.

$$\text{Adósságállomány aránya} = \frac{\text{Adósságállomány}}{\text{Adósságállomány} + \text{Saját tőke}} \times 100$$

Az adósságállomány aránya mutató is jól tükrözi, hogy a vállalkozásnak az adósság aránya 2021-ben egy beruházási hitel hatására 17,27%-ra növekedett. Ennek egy nagyobb részét vissza is törlesztette a következő évre, így visszacsökkent a mutató aránya 8,22%-ra.

$$\text{Saját tőke aránya} = \frac{\text{Saját tőke}}{\text{Saját tőke} + \text{Adósságállomány}} \times 100$$

A saját tőke aránya mutatót együtt is lehet értelmezni az adósságállomány aránya mutatóval. Hiszen a vizsgált évben a kettő értéke együtt 100%. Általánosságban a saját tőke aránya akkor tekinthető elfogadhatónak, ha 40% feletti, az adósságállomány aránya, pedig 60% alatti. A vállalkozás esetében ezek jócskán teljesülnek. A vizsgált időszakban a legkisebb értéke 2021-ben volt 82,73%- al. Ez az érték is a duplája az elfogadható értéknek.

$$\text{Adósságállomány fedezettsége} = \frac{\text{Saját tőke}}{\text{Adósságállomány}} \times 100$$

Az adósságállományi mutató az adósságállomány saját tőke által való fedezettségét mutatja. Értéke annál kedvezőbb, minél magasabb. 2020-ban 2393,87% volt, azonban a beruházási hitel hatására lecsökkent 2021-ben 479,11%-ra, majd 2022-ben 1116,7%-ra emelkedett.

$$\text{Eladósodottság foka} = \frac{\text{Kötelezettségek}}{\text{Eszközök összesen}} \times 100$$

Az eladósodottság foka azt fejezi ki, hogy a vállalat eszköz állománya milyen mértékben van fedezve kötelezettségvállalásból. Az eszközök állománya 2020-ban 10,17%-kal van fedezve idegen tőkéből. A következő években nagyjából 30%-ra emelkedik ez az érték, de még így is a vállalkozás az eszközeit nagyobb mértékben fedezi saját forrásból.

$$\text{Tőkeáttételi mutató} = \frac{\text{Hosszú lejáratú kötelezettségek}}{\text{Saját tőke}} \times 100$$

A tőkeáttételi mutató azt mutatja meg, hogy a vállalkozás finanszírozása mekkora mértékben függ a hosszú lejáratú idegen tőkétől. Tökéletesen látszik, hogy 2021-ben felvett a vállalkozás egy hosszú lejáratú hitelt, mivel a 2020-as évhez képest az ötszörösére emelkedett a mutató értéke.

7.2 Likviditási mutatók elemzése

12. táblázat: Likviditási mutatók kiszámítása a 2020-2022. évi beszámoló adataiból

Mutató neve	2020	2021	2022
Likviditási mutató	9,68	5,00	2,93
Likviditási gyorsráta	5,35	3,14	1,98
Készpénz likviditási ráta (pénzhányad)	2,70	1,96	0,64
Pénzhányad	2,83	2,00	0,65
Hitelfedezettségi mutató (%)	251,76%	114,53%	132,83%
Dinamikus likviditás	1,51	0,64	0,40
Hosszú távú likviditási mutató	1,01	0,34	0,34
Rövid távú eladósodottság	-0,07	-0,10	0,08

Forrás: saját szerkesztés, a vállalat beszámoló adataiból

A 12. táblázatban likviditási mutatókat számoltam ki 2020-tól 2022-ig. Alább részletezem a mutatók kiszámítási módját és azok kiértékelését:

$$\text{Likviditási mutató} = \frac{\text{Forgóeszközök}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}}$$

A likviditási mutató megmutatja, hogy egységnyi rövid lejáratú kötelezettségre, mennyi forgóeszköz jut. A megfelelő értéke a mutatónak 1,3 egység. Viszont hitelintézeti értékelés során a hitelkérelmek esetében a 2 feletti érték sok esetben elvárás. Ezt a vállalkozás túlságosan felülmúlja. 2020-ban például 1 Ft rövid lejáratú kötelezettségre 9,68 Ft forgóeszköz jutott. Az adatok 2022-re kezdenek nagyobb mértékben csökkenni, de még így is bőven a megfelelő érték felett van.

$$\text{Likviditási gyorsráta} = \frac{(\text{Forgóeszközök} - \text{Készletek})}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}}$$

A likviditási gyorsráta ugyanilyen elven működik, csak a forgóeszközökből levonjuk a készleteket. Értéke akkor megfelelő, ha 1 vagy 1-nél magasabb. A vizsgált időszakban ezt is jócskán felülmúlja a vállalkozás. 2022-ben is még mindig a duplája az elegendő értéknek a mutatószám 1,98 egységgel.

$$\text{Készpénz likviditási ráta (pénzhányad)} = \frac{\text{Pénzeszközök}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}}$$

A készpénz likviditási ráta az azonnali likviditást mutatja, hiszen a számlálóban már csak a pénzeszközök szerepelnek. A minimálisan elvárható értéke 0,2 egység. 1 egység felett nagyon nagy fokú likviditásról beszélünk. 2020-ban és 2021-ben a vállalkozás készpénz likviditása nagyon jó volt, az értékek 1 felett voltak. 2022-re lecsökkent 1 egység alá, azonban még mindig a megfelelő kategóriába tartozik, hiszen bőven 0,2 egység felett van az érték.

$$\text{Pénzhányad} = \frac{(\text{Pénzeszközök} + \text{Értékpapírok})}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}}$$

A pénzhányad mutatója annyiban másabb a készpénz likviditási rátánál, hogy a számlálóban a pénzeszközökhöz hozzáadjuk még az értékpapírokat is. Mivel a vállalkozásnak nagyon kevés értékpapírja van, így az értékeket kevésbé befolyásolja az előző mutatószámhoz képest. Ezáltal ugyanazt tudom elmondani, mint a készpénz likviditási rátánál. A vállalkozásnak túlságosan nagy fokú likviditása van.

$$\text{Hitelfedezettségi mutató} = \frac{\text{Követelések}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}} \times 100$$

A hitelfedezettségi mutató megmutatja, hogy az egy éven belül várhatóan befolyó pénzeszszegek milyen mértékben nyújtanak fedezetet a rövid lejáratú kötelezettségekre. A vizsgált időszakban mindhárom érték meghaladja a 100%-ot, azaz a követelések várható bevételei fedezni fogják az egy éven belül esedékes kötelezettségeket.

$$\text{Dinamikus likviditás} = \frac{\text{Üzemi - üzleti tevékenység eredménye}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}}$$

A dinamikus likviditás megmutatja, hogy a vállalat a tárgyévi üzleti tevékenység eredményével megtermeli-e a rövid lejáratú kötelezettségeinek teljesítéséhez szükséges pénzmennyiséget. Azt tekintjük elfogadhatónak, ha az értéke 0,5 feletti. Egyedül 2022-ben csökken le az érték 0,4-re. Az előző két évben meghaladja az elfogadható értéket a mutató.

$$\text{Hosszú távú likviditási mutató} = \frac{\text{Üzemi - üzleti tevékenység eredménye}}{\text{Kötelezettségek}}$$

A hosszú távú likviditási mutató szintén hasonlóan működik, mint a dinamikus likviditás, csak a kötelezettségeket veszi alapul. Jól látható, hogy a beruházási hitel miatt 2021-ben lecsökken az értéke 0,34-re.

$$\text{Rövid távú eladósodottság} = \frac{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek - Likvid eszközök}}{\text{Értékesítés nettó árbevétele}}$$

A rövid távú eladósodottság megmutatja, hogy az értékesítés nettó árbevétele milyen mértékben képes fedezni az 1 éven belül felmerülő kötelezettségeket. Kedvező, ha értéke kisebb, mint 1. A magasfokú likviditás miatt az értékek bőven 1 alatt vannak.

7.3 Likviditási mérleg elemzése

13. táblázat: Likviditási mérleg a 2020-2022. évi beszámoló adataiból

Adatok ezer Ft-ban

Megnevezés	2020	2021	2022
I. Likvid eszközök	182 648	452 527	352 637
II. Mobil eszközök	178 961	272 976	744 962
III. Mobilizálható eszközök	292 640	428 012	526 711
IV. Immobil eszközök	337 767	324 118	515 193
Eszközök összesen	992 016	1 477 633	2 139 503
I. Azonnal esedékes kötelezettségek	0	0	0
II. Rövid időn belül esedékes	161 556	313 336	801 043
III. Később esedékes kötelezettségek	33 300	201 051	110 055
IV. Vissza nem fizetendő források	797 160	963 246	1 228 405
Források összesen	992 016	1 477 633	2 139 503

Forrás: saját szerkesztés, a vállalat beszámoló adataiból

A likviditási mérleg az eszközöket mobilitásuk, a forrásokat esedékességük szerint állítja egymással szembe. Elemzésével megállapíthatjuk, hogy fizetőképes-e a vállalkozás, és hogy a pénzügyi egyensúlya megfelelő.

A 13. táblázat alapján az alábbi likviditási fokozatokat tudjuk kiszámolni:

14. táblázat: Likviditási fokozat kiszámítása a 2020-2022. évi beszámoló adataiból

Adatok ezer Ft-ban

Likviditási fokozat	2020	2021	2022
1.fokozat	182 648	452 527	352 637
2.fokozat	17 405	-40 360	-56 081
3.fokozat	259 340	226 961	416 656
4.fokozat	-459 393	-639 128	-713 212
1.+2. fokozat összesen	200 053	412 167	296 556
1.+2.+3. fokozat összesen	459 393	639 128	713 212

Forrás: saját szerkesztés, a vállalat beszámoló adataiból

A 14. táblázatot elemezve, a vállalat likviditása az időszakok során változó volt. A likviditás azt mutatja meg, hogy a vállalat képes-e rövid távú kötelezettségeit fedezni, tehát hogy elegendő likvid eszközzel rendelkeznek-e az azonnali fizetésekre.

Az 1. fokozatot megvizsgálva láthatjuk, hogy a 2020-2022. évi időszakban a vállalkozásnak a likviditási mérleg táblázata alapján nem volt azonnal esedékes kötelezettsége, emiatt túlsúlyban voltak a vállalat likvid eszközei.

A 2. fokozatra áttérve láthatunk egy érdekes változást. 2020-ban még pozitív volt a fokozat értéke, azonban 2021-től át megy negatívba az értéke. Azaz a rövid időn belül esedékes kötelezettségek értéke meghaladta a mobil eszközök értékét és emiatt gondoljuk, hogy likviditási hiány lépett fel. Azonban az első kettő fokozatot összesítve kell értékelni. A mobil eszközökhöz hozzávehetjük a likvid eszközök értékét és máris láthatjuk, hogy 2021 és 2022-ben így a vállalkozás már ki tudja fizetni belőle a rövid időn belül esedékes kötelezettségeit.

A 3. fokozat tartalmazza a mobilizálható eszközök és a későbbi időpontokban esedékes kötelezettségek különbségét. Itt egyértelműen látható, hogy mindhárom évben az eszközök képesek kielégíteni a jövőbeli kötelezettségeket. 2022-ben látható egy nagyobb ugrás az előző évekhez képest, ami a készletek növekedését és a hosszú lejáratú kötelezettségek csökkenésére vezethetőek vissza.

A 4. fokozat értékei a vizsgált időszakban ugyanúgy negatív értékkel szerepelnek, mint a 2. fokozatnál. Azaz a saját tőke elemei meghaladják a befektetett eszközök értékét. Viszont itt is figyelembe kell venni, ha a mind a négy fokozatot összesítve elemezzük, akkor az értékeik minden évben pontosan nulla.

Összességében a vállalat likviditása a fokozatokat összesítő adatok alapján mindhárom évben nagyon magasan pozitív. Fontos azonban megjegyezni, hogy a likviditás mellett figyelembe kell venni a vállalat vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi helyzetét is a teljes kép kialakításához. Ha a vállalat folyamatosan képes fedezni rövid távú kötelezettségeit és fenntartani stabil pénzügyi helyzetét, akkor a likviditása megfelelő maradhat a jövőben is.

8. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK

A következő részben a vizsgálat eredményeit értékelem, amelyeket a dolgozat keretében elemeztem. Levonok következtetéseket, és javaslatokat teszek a további működéshez. Ezek a javaslatok remélhetőleg segíteni fogják a vállalkozás további fejlődését és az eredményeik javítását.

A dolgozatom során elvégeztem a cég 3 éves időszakának vagyoni, jövedelmi és pénzügyi helyzetének elemzését. A vizsgált időszak 2020-tól 2022-ig tartott. A vizsgálat során a vállalat egyszerűsített éves beszámolóját vettem alapul. Emiatt a saját vizsgálati eredményeimet csak feltételezni tudom, nem volt kapcsolatom a céggel, belső információkkal nem tudom alátámasztani az elemzésem.

A vállalat vagyoni helyzete az 5. fejezetben tett mérleg elemzése alapján stabilnak bizonyult. Az elemzés során a vállalat eszközeinek és forrásainak belső szerkezetét, egyensúlyát vizsgáltam. A mérleg elemzése során kiderült, hogy a vállalkozásnak erős és diverzifikált eszközállománya van, amely erősíti a stabil vagyoni helyzetet. A saját tőke kimagaslóan jó aránya további stabilitást biztosít a vállalkozásnak.

A vállalkozás jövedelmezi helyzetét mutatja a 6. fejezetben elemzett eredménykimutatás a jövedelmezőségi és hatékonysági mutatók segítségével. A mutatók kiértékelésével megállapítottam, hogy a vállalkozás jövedelmezőségi mutatói évről-évre emelkednek. Az árbevétel-arányos üzemi eredmény, valamint a ROE, ROA, ROS mutatók is pozitív tendenciát mutatnak, ami azt jelzi, hogy a vállalat hatékonyan gazdálkodik erőforrásaival és eredményesen kezeli költségeit.

A pénzügyi helyzetet a 7. fejezetben elemeztem a likviditási és adósságállományi mutatók kiszámításával, továbbá a likviditási mérleg és annak fokozatai elemzésével. Ezek alapján megállapítottam, hogy a vállalatnak erős likviditása van, ami azt jelenti, hogy elegendő likvid eszközei vannak a rövid távú kötelezettségek fedezésére. Emellett az adósságállomány alacsony és jól kezelhető, ami további stabilitást biztosít a pénzügyi helyzetben.

A vizsgálatok eredményei és az előzőekben levont következtetések alapján javaslatot teszek a vállalkozás működésének további optimalizálása és fejlesztése érdekében.

Először is, a túlzottan magas likviditás kezelésére javaslom, hogy a vállalat menedzsmentje fektessen be a felesleges pénzeszközökből, legyen az értékpapír vagy a vállalkozásba történő visszaforgatás formájában. A tőke lekötésével a vállalkozásnak lehetősége nyílik a hosszú távú haszon generálására az értékpapírok kamatain keresztül. Ezen kívül, a vállalat fejlesztéséből a befektetett tőke magasabb jövedelmezőséget eredményezhet, elősegítve a vállalkozás hosszú távú növekedését.

A magas likviditás elkerülése érdekében egy másik javaslatom az, hogy a vállalat ruházzon be még egy új raktárépületre és annak felszerelésére, mivel az előző beruházása is pozitív irányba terelte a vállalkozást. Ezáltal a vállalkozás pénzeszközei megfelelő módon le vannak kötve, csökkentve a túlzott likviditást, és a forgalom növekedése által hozzájárulhat a még jobb jövedelmezőség eléréséhez.

9. ÖSSZEFOGLALÁS

A dolgozatom célja az volt, hogy mélyebben megismerjem a választott HERBAVIT Kereskedelmi és Szolgáltató Kft gazdasági tevékenységét és eredményességét. A dolgozat írása során részletesen elemeztem a vállalat 2020-2022. évi egyszerűsített éves beszámolóját, alkalmazva különböző elemzési módszereket annak érdekében, hogy átfogó képet alkothassak a vállalkozás működéséről és gazdasági helyzetéről.

A dolgozatomban először készítettem egy szakirodalmi áttekintést, amelyben bemutattam a beszámolót és annak részeit. Majd áttértem az elemzésnek a mutatószámaira, ahol ismertettem a vagyoni, pénzügyi és jövedelmei helyzet elemzéséhez szükséges mutatószámokat.

Az anyag és módszer fejezetben elmondtam, hogy a vállalkozással nem kerültem közvetlen kapcsolatba, elemzésemet külső információk alapján, legfőképpen az egyszerűsített beszámoló alapján készítettem.

A következő fejezetben bemutattam magát a vállalkozást, amit választottam. Ismertettem a vállalat tevékenységét, történetét és egyéb fontos információit, amelyek szerintem fontosak az elemzés szempontjából.

A vállalat vagyoni helyzete az 5. fejezetben tett mérleg elemzése alapján stabilnak bizonyult. Az elemzés során a vállalat eszközeinek és forrásainak belső szerkezetét, egyensúlyát vizsgáltam. A mérleg elemzése során kiderült, hogy a vállalkozásnak erős és diverzifikált eszközállománya van, továbbá a saját tőke kimagaslóan jó aránya is hozzájárult a vállalkozás stabilitásának biztosításához.

A vállalkozás jövedelmezi helyzetét mutatja a 6. fejezetben elemzett eredménykimutatás a jövedelmezőségi és hatékonysági mutatók segítségével. A mutatók kiértékelésével megállapítottam, hogy a vállalkozás jövedelmezőségi mutatói évről-évre emelkednek. Az árbevétel-arányos üzemi eredmény, valamint a ROE, ROA, ROS mutatók is pozitív tendenciát mutatnak, ami azt jelzi, hogy a vállalat hatékonyan gazdálkodik erőforrásaival és eredményesen kezeli költségeit.

A pénzügyi helyzetet a 7. fejezetben elemeztem a likviditási és adósságállományi mutatók kiszámításával, továbbá a likviditási mérleg és annak fokozatai segítségével. Ezek alapján megállapítottam, hogy a vállalatnak erős likviditása van, ami azt jelenti, hogy elegendő likvid

eszközei vannak a rövid távú kötelezettségek fedezésére. Emellett az adósságállomány alacsony és jól kezelhető, ami további stabilitást biztosít a pénzügyi helyzetben.

Összefoglalva egy dinamikusan fejlődő, jól működő vállalatról van szó. A vállalkozás vagyoni és pénzügyi helyzete a mutatók eredményei alapján stabilnak bizonyult. A jövedelmezőségi mutatók folyamatos javulása is mutatja, hogy egy fejlődő vállalatról beszélünk.

IRODALOMJEGYZÉK

1. Adorján, Cs., Lukács, J., Róth, J., Veit, J. (2003). *Számvitel és elemzés II.* Budapest: Magyar Könyvvizsgálói Kamara.
2. Bélyácz, I. (2007). *A vállalati pénzügyek alapjai.* Aula Kiadó
3. Birher, I., Pucsek, J., Sándor, L., Sztanó, I. (2009). *Vállalkozások tevékenységének gazdasági elemzése.* Budapest: Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Zrt.
4. Bíró, T., Kresalek, P., Pucsek, J. Sztanó, I., (2016). *Vállalkozások tevékenységének komplex elemzése.* Budapest: Perfekt Gazdasági Tanácsadó Oktató és Kiadó Zrt.
5. Bíró, T., Pucsek, J., Sztanó, I. (2010). *Amit a mérleg mutat.* Budapest: Saldo Zrt.
6. Blumné Bán, E., Kresalek, P., Pucsek, J. (2011). *A vállalati elemzés alapismeretei.* Budapest: Saldo Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt.
7. Borbély, K., Pataki, L., Polyák, I. (2013). *A számviteli politika és a vezetői számvitel összefüggései.* CONTROLLER INFO, (1)7, 22-26.
8. HERBAVIT Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (2023). *Hivatalos weboldala.* Letöltés dátuma: 2023.09.15. forrás: <https://hergroup.hu/lakossagi>
9. Igazságügyi Minisztérium. (2023). *Online Beszámoló és űrlapkitöltő Rendszer.* Letöltés dátuma: 2013.09.12. forrás: <https://e-beszamolo.im.gov.hu/ebekuldes>
10. Paár, D., Ambrus R., A., Szóka, K. (2021). *Gazdasági elemzés a beszámolók információi alapján.* Soproni Egyetem Kiadó. Letöltés dátuma: 2023.09.03., forrás: http://publicatio.uni-sopron.hu/2214/1/Paar-Ambrus-Szoka_Gazdasagi_elemzes_2021.pdf
11. Palinkó É., Szabó M. (2008). *Vállalati pénzügyek.* Typotex Kiadó
12. Polyák, I. Varga, J., Madaras, A., Szóka, K. (2006). *A számvitel alapjai.* Miskolc: Vasas-Pesti Kft.
13. Sebes, J. (2013). *Elemzés - Vállalati elemzés - Mérlegelemzés.* Budapest: Aura Kiadó.
14. Sztanó, I. (2013). *A számvitel alapjai.* Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Zrt.
15. Takács, A. (2021). *Modern vállalatértékelés.* Budapest: Akadémiai Kiadó. Letöltés dátuma: 2023.09.02., forrás: <https://mersz.hu/takacs-modern-vallalatertekeles/>
16. Takács, A., Márkus, G. (2020). *Beszámolóképzítés és -elemzés.* Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar. Letöltés dátuma: 2023.09.13. forrás: <https://pea.lib.pte.hu/bitstream/handle/pea/23681/takacs-a-markus-g-beszamolokeszites-es-elemzes-ptektk-pecs-2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

17. Wolters Kluver. (2000-2023). *2000. évi C. törvény a számvitelről*. Letöltés dátuma:
2023.09.10. forrás: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0000100.tv>

ÁBRAJEGYZÉK

1. táblázat: Vagyoni helyzet elemzésére szolgáló mutatók.....	15
2. táblázat: Négyfokozatú likviditási mérleg	22
3. táblázat: A mérleg eszköz oldala a vállalat 2020-2022-es mérleg adataiból	30
1. ábra: Befektett- és forgóeszközök aránya 2020-2022-es mérleg adataiból.....	31
4. táblázat: Eszközök belső szerkezete a vállalat 2020-2022-es mérleg adataiból	32
5. táblázat: A mérleg forrás oldala a vállalat 2020-2022-es mérleg adataiból.....	34
2. ábra: Saját- és idegen tőke aránya a vállalat 2020-2022 mérleg adatai alapján.....	35
3. ábra: Saját tőke megoszlása a vállalat 2020-2022-es mérleg adatai alapján.....	36
6. táblázat: Kötelezettségek belső szerkezete a 2020-2022-es mérleg adatai alapján	36
7. táblázat: Vagyoni helyzet elemzés mutatói a 2020-2022. évi beszámoló adataiból.....	37
8. táblázat: Összköltség típusú eredménykimutatás a 2020-2022. évi beszámoló adataiból.	38
9. táblázat: Hatékonysági mutatók kiszámítása a 2020-2022. évi beszámoló adataiból.....	39
10. táblázat: Jövedelmezőségi mutatók kiszámítása a 2020-2022. évi beszámoló adataiból	41
11. táblázat: Adósságállományi mutatók kiszámítása 2020-2022. évi beszámoló adataiból	42
12. táblázat: Likviditási mutatók kiszámítása a 2020-2022. évi beszámoló adataiból.....	44
13. táblázat: Likviditási mérleg a 2020-2022. évi beszámoló adataiból	46
14. táblázat: Likviditási fokozat kiszámítása a 2020-2022. évi beszámoló adataiból.....	47

MELLÉKLETEK

1. **melléklet:** A HERBAVIT Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. **MÉRLEGE**,
Sztv. szerinti „A” változattal 2020-2022-ben

Adatok ezer Ft-ban

Sorszám	Tételsor elnevezése	2020	2021	2022
01.	Eszközök (aktívák)			
02.	A. Befektetett eszközök	337 767	324 118	515 193
03.	I. Immateriális javak	8 676	10 199	9 365
04.	II. Tárgyi eszközök	329 091	313 919	505 828
05.	III. Befektetett pénzügyi eszközök	0	0	0
06.	B. Forgóeszközök	654 249	1 152 790	1 623 585
07.	I. Készletek	292 640	428 012	526 711
08.	II. Követelések	170 188	264 108	736 291
09.	III. Értékpapírok	8 773	8 143	7 946
10.	IV. Pénzeszközök	182 648	452 527	352 637
11.	C. Aktív időbeli elhatárolások	0	725	725
12.	Eszközök (aktívák) összesen	992 016	1 477 633	2 139 503
13.	Források (passzívák)			
14.	D. Saját tőke	797 160	963 246	1 228 405
15.	I. Jegyzett tőke	3 000	3 000	3 000
16.	II. Jegyzett, de még be nem fizett tőke	0	0	0
17.	III. Tőketartalék	0	0	0
18.	IV. Eredménytartalék	717 632	794 160	960 246
19.	V. Lekötött tartalék	0	0	0
20.	VI. Értékelési tartalék	0	0	0
21.	VII. Adózott eredmény	76 528	166 086	265 159
22.	E. Céltartalékok	0	0	0
23.	F. Kötelezettségek	100 900	431 658	664 365
24.	I. Hátrasorolt kötelezettségek	0	0	0
25.	II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	33 300	201 051	110 055
26.	III. Rövid lejáratú kötelezettségek	67 600	230 607	554 310
27.	G. Passzív időbeli elhatárolások	93 956	82 729	246 733
28.	Források (passzívák) összesen	992 016	1 477 633	2 139 503

Forrás: Saját szerkesztés, HERBAVIT Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. 2020-2022-es beszámoló adatai

2. melléklet: A HERBAVIT Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. EREDMÉNYKIMUTATÁSA, Összköltség eljárással 2020-2022-ben

Adatok ezer Ft-ban

Sorszám	Tételsor elnevezése	2020	2021	2022
01.	I. Értékesítés nettó árbevétele	1 649 437	2 249 725	2 633 914
02.	II. Aktivált saját teljesítmények értéke	0	0	0
03.	III. Egyéb bevételek	41 175	14 708	40 956
04.	IV. Anyagjellegű ráfordítások	1 454 443	1 942 235	2 201 833
05.	V. Személyi jellegű ráfordítások	81 810	121 556	182 317
06.	VI. Értékcsökkenési leírás	42 979	45 958	51 462
07.	VII. Egyéb ráfordítások	9 390	7 283	15 323
08.	A. Üzemi – üzleti tevékenység eredménye	101 990	147 401	223 935
09.	VIII. Pénzügyi műveletek bevételei	46 569	35 651	82 123
10.	IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai	67 827	5 090	23 866
11.	B. Pénzügyi műveletek eredménye	-21 258	30 561	58 257
12.	C. Adózás előtti eredmény	80 732	177 962	282 192
13.	X. Adófizetési kötelezettség	4 204	11 876	17 033
14.	D. Adózott eredmény	76 528	166 086	265 159

Forrás: Saját szerkesztés, HERBAVIT Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. 2020-2022-es beszámoló adatai

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve:	Pechár Patrik
A Hallgató Neptun kódja:	UQXPGD
A dolgozat címe:	A HERBAVIT Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. gazdasági elemzése
A megjelenés éve:	2023
A konzulens intézetének neve:	Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet
A konzulens tanszékének a neve:	Befektetési, Pénzügyi és Számviteli Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlant állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

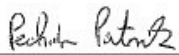
A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdonkezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2023. év november hó 06. nap

Hallgató aláírása

NYILATKOZAT

Pechár Patrik, UQXPGD konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A szakdolgozatot a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem

Kelt: 2023. év november hó 12. nap

Dr. Gál Veronika Alexandra
egyetemi docens
belső konzulens